

Maagano Mawili katika
Wagalatia

A. T. Jones

Maagano Mawili katika Wagalatia

A.T. Jones

Imechukuliwa kutoka kwa Nakala za Review and Herald
Mei 29, 1900 - Julai 31 1900

Imechapishwa na

Machi 2017

Yaliyomo

Utangulizi	4
1. Maagano Mawili - Wagalatia 4:21-31	6
2. Maisha ya Ibrahimu - Wagalatia 4:21-24.....	7
3. Hajiri na Sara - Wagalatia 4:21-25.....	11
4. Wewe Ni Agano Gani? - Wagalatia 4:21-25	15
5. Tupa Agano la Kale - Wagalatia 4:21-31.....	19
6. Utangulizi wa “Kama” na “Kisha” - Wagalatia 4:21-24.....	23
7. Agano la Kale Laongoza Jipya - Wagalatia 4:21-31.....	27
8. Maagano Yanayotofautishwa - Wagalatia 4:21-24, 28.....	31
9. Mwenyewe au Kristo? - Wagalatia 4:21-31; 5:1	35
<i>Maagano Mawili Katika Wagalatia</i>	40

Utangulizi

Ilikuwa ni furaha ya ajabu kugundua uhusiano wa Baba na Mwana kama ilivyoelezewa katika 1 Wakor 8:6 uliotoa ufunguo wa kufungua ugumu mwingi wa Maandiko ambao hapo awali ulikuwa umefunikwa na siri au haukujulikana. Ufunguo huo ambao umeelezewa katika kijitabu Divine Pattern of Life kinachomfunua Baba kama chanzo cha vitu vyote na Mwana kama mkondo wa haya yote. Uhusiano huu wa chanzo na kituo una saina yake juu ya vitu vingi ambavyo vimeunganishwa pamoja. Mwanamume na mke, Agano la Kale na Jipya, Mahali Patakatifu na Patakatifu Zaidi, Sabato na Sikukuu, Jua na Mwezi, vitu hivi vyote vimepata uwazi zaidi kwa nuru ya Mfano wa Kiungu. Inaleta mantiki kabisa kuwa kujua uhusiano wa Mungu na Mwanawe kungetufungulia ufunguo wa kufungua mafumbo mengi katika Maandiko.

Mnamo mwaka wa 2015 nilitafakari ikiwa maagano mawili yaliyotajwa katika Maandiko yalifanya kazi katika muundo huu wa kiungu ambapo agano moja liliishia kwa lingine. Kufanya kazi katika mfumo wa kupinga Agano la Kale ambalo linaloishia kwa kifo linawekwa kinyume na Agano Jipya ambalo linaongoza kwa uzima. Mfumo huu unatoa hisia kwamba Agano la Kale ni mbaya na Agano Jipya ni zuri. Ya Kale yanapaswa kuepukwa na Mapya kukumbatiwa. Nilipokuwa nikitafakari mambo haya andiko katika 2 Wakor 3:7 liliangazwa ghafla ambapo Paulo anasema kwamba huduma ya kifo iliyoandikwa na kuchongwa kwenye jiwe ilikuwa ya utukufu. Ikiwa ilikuwa ya utukufu basi lilikuwa jambo zuri. Ikawa dhahiri kwamba ili kuzaliwa mara ya pili ni lazima mtu afe kwanza na azaliwe mara ya pili. Hii inaweka kifo na uzima katika mlolongo ambapo mmoja anamfuata mwenzake. Hii inamaanisha kwamba Agano la Kale ni njia ambayo mtu anapaswa kuingia katika Agano Jipya. Maagano yote mawili kwa kweli hufanya kazi pamoja ambapo moja inakuleta kwa nyingine.

Katika mwaka uliofuata wakati nilikuwa nikifanya mikutano huko Ujerumani Kaskazini nilikuwa nikisoma kitabu *Studies in Galatians* cha A.T. Jones na ndani ya kitabu hiki nimepata uthibitisho ambao nilikuwa nikitafuta.

Kwa hivyo agano kutoka Sinai liliwaleta kwenye agano na Ibrahimu. La kwanza liliwaleta kwenye agano la pili. Agano la kale liliwaleta kwenye agano jipya. Na kwa hivyo sheria, ambayo ilikuwa msingi wa agano hilo, sheria iliyovunjika, ilikuwa mwalimu wa shule kuwaleta kwa Kristo, ili wahesabiwe haki kwa imani. A.T. Jones RH Julai 17, 1900

Umuhimu wa ukweli huu hauwezi kupitishwa. Ni mchakato wa Agano la Kale unaoongoza kwa Agano Jipya ambao husababisha mchakato wa ufundishaji ambao huleta roho kwa Kristo ili wahesabiwe haki kwa imani.

Ni mawazo haya ambayo hutoa nguvu na maana kwa kifungu muhimu ambacho kilitumiwa na A.T. Jones katika Mahubiri ya 18, 1893, Warumi 5:20

Isitoshe sheria iliingia, ili kosa lizidi. Lakini pale dhambi ilipozidi, neema iliongezeka zaidi: Warumi 5:20

Sasa na tusome moja kwa moja katika Warumi. 5: “Zaidi ya hayo sheria iliingia, ili kosa lizidi. Lakini pale dhambi ilipozidi, neema iliongezeka zaidi.” Je! Sheria ilikuja peke yake, na kufanya dhambi ionekane peke yake, na hiyo peke yake? [Kusanyiko: “Hapana.] Ni njia tu ya kufikia mwisho mwingine - njia ya kufikia lengo ambalo unaweza kufikia kitu kingine zaidi ya ujuzi wa dhambi. Ndio hivyo? [Kusanyiko: “Ndio.”] Kwa hivyo basi, ambapo dhambi imejaa - ni wapi neema imejaa? [Kusanyiko: “Mahali hapo hapo.”] Hapo hapo? [Kusanyiko: “Ndio.”] Lakini je, inasomeka hivi, “Ambapo dhambi ilizidi neema ilizidi”? [Kusanyiko: “Hapana.” Zaidi. “] Hiyo itakuwa nzuri sio, ikiwa ni pale tu ambapo dhambi imejaa hapo neema imejaa? Hiyo itakuwa nzuri sana, lakini hiyo sio njia Bwana hufanya mambo, unajua. Yeye hufanya vitu vizuri kabisa - nzuri kabisa, sawa na vile Mungu angeweza kufanya. A.T. Jones, Hotuba ya 20, 1893

Sheria inayoingia katika uzoefu wetu kupitia Agano la Kale husababisha dhambi kuzidi. Inatufanya tuone jinsi tulivyo wenye dhambi. Ni nini kusudi la hii? Ni kutuleta kwa Kristo katika Agano Jipya. Maagano yote yanafanya kazi pamoja. Agano la Kale lina barua inayomuua yule mtu mzee ili mtu mpya alelewe katika maisha mapya kila siku. Kwa hivyo Mfano wa Kiungu wa Baba na Mwana hutoa ufunguo wa jinsi ya kuhusisha Agano la Kale na Agano Jipya. Ya Kale inaongoza kwa Mpya na inaonyesha wanafanya kazi pamoja ili kutoa kwa roho uzoefu kamili wa haki kwa imani.

Ubarikiwe kama vile nimekuwa nikisoma ukweli wa thamani uliomo katika safu hii ya nakala ambazo ni sehemu ya ujumbe wa thamani zaidi uliotumwa kutoka mbinguni kuangaza dunia na utukufu wake.

Adrian Ebens

1. Maagano Mawili - Wagalatia 4:21-31

Review and Herald, Mei 29, 1900

“Niambieni, ninyi mnaopenda kuwa chini ya sheria, je! Hamuisikii sheria? Kwa maana imeandikwa ya kuwa Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke aliye huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini yule wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo hayo ni mfano; kwa maana haya ndio maagano mawili; moja kutoka mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri. Maana Hajiri huyu ni mlima wa Sinai ulioko Uarabuni, na anaujibu Yerusalemu uliopo sasa, naye yu mtumwa pamoja na watoto wake. Lakini Yerusalemu iliyo juu ni huru, ndiye mama yetu sisi sote. Kwa maana imeandikwa, Furahi, wewe uliye tasa usiyezaa; paza sauti na upaze sauti, wewe usiyepata uchungu wa kuzaa, kwa maana aliyeachwa ana watoto wengi kuliko yeye aliye na mume. Basi, ndugu, kama vile Isaka alivyo, sisi tu watoto wa ahadi. Lakini kama wakati ule yule aliyezaliwa kwa jinsi ya mwili alimwudhi yule aliyezaliwa kwa njia ya Roho, ndivyo ilivyo hata sasa. Lakini, Maandiko Matakatifu yasemaje? Mfukuze huyo mjakazi na mtoto wake; kwa maana mtoto wa mjakazi hatarithi pamoja na mtoto wa mwanamke huru. Basi, ndugu, sisi si watoto wa yule mjakazi, bali wa walio huru” (Wagal. 4:21-31).

“Haya ndiyo maagano mawili.” Basi maagano mawili ni nini? —Wanawake hawa wawili, kwa sababu kwa kuwa agano kutoka Mlima Sinai linawakilishwa na Hajiri, agano lingine linawakilishwa na Sarai. Toleo lililohaririwa la aya ya 24 linasomeka: “Kwa maana wanawake hawa ni maagano mawili.”

Wanawake hawa wawili walikuwa mama za watoto wawili wa Ibrahimu. Mwana mmoja alikuwa wa mjakazi: mwingine alikuwa wa mwanamke huru. Hajiri alikuwa mjakazi: Sarai alikuwa mwanamke huru. Wana wawili wa wanawake hawa wawili wanawakilisha watoto wa maagano mawili.

“Haya ndio maagano mawili.” Ilishaamua kwamba mada ya Maagano Mawili ilianza katika familia ya Ibrahimu.

“Haya ndiyo maagano mawili.” Yeyote, kwa hiyo, angejifunza Maagano Mawili, lazima ayasome haya.

“Haya ndiyo maagano mawili.” Utafiti wowote kwa hivyo, wa Maagano Mawili, ambayo sio utafiti wa haya, sio somo la Agano mbili kweli.

“Haya ndiyo maagano mawili.” Pamoja na haya somo la Maagano Mawili linaanza, na yeyote atakayejifunza Maagano Mawili lazima aanzie ambapo somo linaanzia. Kwa hivyo hapa ndipo tutakapoanza kusoma kwa Maagano Mawili.

Na kwamba sisi sote tunaweza kuianza pamoja kwa faida nzuri, tunauliza kwamba wote watasoma kati ya sasa na wakati huu wiki ijayo Mwanzo 15, 16, 17, na 21:1-21 — angalau mara saba.

2. Maisha ya Ibrahimu - Wagalatia 4:21-24

Review and Herald, Juni 5, 1900

“Niambieni, ninyi mnaopenda kuwa chini ya sheria, je! Hamuisikii sheria? Kwa maana imeandikwa ya kuwa Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke aliye huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini yule wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo hayo ni mfano; kwa maana haya ndiyo maagano mawili; moja kutoka mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri” (Wagal. 4:21-24).

Kwa hivyo maagano hayo mawili yalikuwa katika familia ya Ibrahimu. Kwa “wanawake hawa ni maagano mawili.” Mstari wa 24, R.V.

Lakini maagano hayo mawili yaliingiaje katika familia ya Ibrahimu, na moja ya haya hata agano kutoka Mlima Sinai? “Kwa maana haya ndio maagano mawili; moja kutoka mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri.”

Kwa kuwa Hajiri ni mojawapo ya maagano mawili, - moja kutoka Sinai, na yule anayefanya utumwa, hadithi ya Hajiri katika familia ya Ibrahimu ni hadithi ya agano kutoka Sinai.

Lakini Mungu alikuwa amefanya agano na Ibrahimu mwenyewe, kabla Haja haijasikika. Na agano hili lilithibitishwa katika Kristo, kabla ya kutajwa yoyote ya Hajiri.

Agano hili lilikuwa agano la ahadi ya Mungu kwa Ibrahimu na kwa uzao wake - sio “mbegu, kama nyingi; lakini kama moja, Na kwa uzao wako, ndiye Kristo.” Hili lilikuwa agano la haki ya Mungu, - haki ya Mungu ambayo ni kwa imani, - kwani wakati Mungu alikuwa amempa Ibrahimu ahadi, Ibrahimu “alimwamini Bwana; naye akamhesabia kuwa haki.” (Mwa. 15:6).

Ahadi hii ilikuwa kwa Ibrahimu, kwamba katika yeye familia zote za dunia zitabarikiwa, - kwamba kwa uzao wake atampa nchi ya ahadi, ambayo ni ulimwengu ujawo; na kwamba uzao wake uwe kama nyota za mbinguni.

Mbegu hii, ambayo kwayo ahadi ilifanywa, akiwa Kristo, agano hili lilifanywa katika Kristo; na, wakati Ibrahimu alimwamini Mungu, na ikahesabiwa kwake kuwa haki, agano hili lilithibitishwa katika Kristo. Hili ndilo agano la milele, ambalo linajibu Yerusalemu, mji ulio juu; kwa kuwa, katika agano hilo, kwa sababu ya ahadi hiyo,

Ibrahimu “alikuwa akitafuta mji ulio na misingi, ambao mjenzi na mjenzi wake ni Mungu” (Waebr. 11:10).

Yote haya yalimjia Ibrahimu wakati alikuwa bado hana mtoto; na ahadi hiyo ilitimizwa katika uzao wake. Miaka kadhaa ilikuwa imepita baada ya kutajwa kwa mara ya kwanza na Bwana wa uzao wa Ibrahimu wakati bado hakuwa na mtoto. Ibrahimu alikuwa tayari mzee wakati wazo la uzao wake lilipendekezwa kwanza, na alikuwa akizeeka bila kuona mbegu yoyote. Kwa hivyo, alisema: -

“Bwana Mungu, utanipa nini, kwa kuwa naenda sina mtoto, na msimamizi wa nyumba yangu ni huyu Eliezeri wa Dameski? Abram u akasema, Tazama, hujanipa mbegu; na, tazama, aliyezaliwa nyumbani mwangu ndiye mrithi wangu. “Na tazama, neno la Bwana likamjia likisema, Huyu hatakuwa mrithi wako, bali yeye atakayetoka katika tumbo lako mwenyewe atakuwa mrithi wako. Akamleta nje, akasema, Angalia sasa mbinguni, na uzihesabu nyota, ikiwa unaweza kuzihesabu. Akamwambia, Ndivyo utakavyokuwa uzao wako. Akamwamini Bwana, naye akamhesabia kuwa haki. Akamwambia, Mimi ndimi Bwana niliyekutoa Uru wa Wakaldayo, kukupa hii nchi uimiliki” (Mwa. 15:2-7).

Na wakati Abram aliuliza: “Bwana Mungu, nitajuaje kwamba nitairithi?” Bwana “akamwambia, Nichukulie ndama wa ng’ombe wa miaka mitatu, na mbuzi wa kike wa miaka mitatu, na kondoo mume wa miaka mitatu, na hua, na mwana njiwa. Akamchukulia hizi zote, akazigawanya katikati, na kuweka kila kipande kimoja dhidi ya kingine; lakini ndege hakugawanya.” Halafu ni kwamba Bwana, kwa kupita kati ya vipande hivyo, “alifanya (kukata) agano na Ibrahimu,” agano la damu, ambalo aliahidi kutimiza ahadi zote ambazo zilikuwa zimepewa Ibrahimu. (Mwa. 15:8-10, 18).

Hapa, basi, kulikuwa na agano la Mungu la mbinguni, la milele, lililofanywa na kuthibitishwa na Ibrahimu, na maisha ya Mungu mwenyewe ameahidi kwamba kila kitu kilichoahidiwa kitimizwe, ili kwamba hakuna chochote kilichoahidiwa kishindwe zaidi ya kwamba Bwana aache kuwapo.

Lakini bado wakati ulipita, na hakuna mtoto aliyeonekana, kwa kuwa “Sarai mke wa Abram hakumzaa mtoto.” Lakini Sarai “alikuwa na mjakazi, Mmisri, jina lake Hajiri. Sarai akamwambia Abram, Tazama, Bwana amenizuia nisizae; nakuomba uingie kwa mjakazi wangu; labda nipate kuzaa watoto kwake” (Mwa. 16:1, 2). Kwa hivyo Hajiri anajitokeza, na analetwa kwenye hadithi.

Lakini ilikuwaje kwamba Hajiri aliletwa kwenye hadithi kabisa? Ilikuwa kwa kuamini ahadi ya Mungu? -Hapana. Ilikuwa kabisa kwa sababu ya kutokuaminiana. Je, ilikuwa kwa imani? -Hapana. Ilikuwa kabisa kwa sababu ya kutokuamini. Hii inathibitishwa

na ukweli kwamba wakati sehemu hii ya programu ilikuwa imekwisha fanywa, yote ililazimika kukataliwa, na uzao ulioahidiwa bado ulitarajiwa na Sarah mwenyewe, na “kwa imani pia Sarai mwenyewe alipata nguvu ya kushika mimba akazaa mtoto hata akiwa amepita umri, kwa sababu alimhukumu yeye aliyeahidi kuwa mwaminifu” (Waebr. 11:11).

Hii ilikuwa hivyo mwishowe, kwa nini ilikuwa, basi, mwanzoni, kwamba “Sarai mke wa Abramu hakumzaa mtoto”? - Ilikuwa ni kwa sababu ya kutokuamini kwake, na sio kumhukumu “yule aliyeahidi alikuwa mwaminifu.”

Halafu ilikuwa kwamba, kwa kutokumwamini Mungu, kutokuamini huku, Sarai aligundua mpango huo, ambao ulimleta Hajiri. Na mpango huu, uliotokana na kutomwamini Mungu, na kutokumwamini, ulikuwa mpango wa akili ya asili - uvumbuzi wa mwili - kutimiza ahadi ya Mungu.

Jambo muhimu katika mpango huu wa Sarai ni kwamba ilikuwa kutimiza ahadi ya Mungu. Wazo halikuwa tu kwamba Bwana alikuwa hajatimiza ahadi yake, lakini kwamba alikuwa amekataa kuitimiza. Kwa maana Sarai alisema waziwazi, Tazama, Bwana amenizua nisizae. Hii ilidai kushtakiwa kwa uaminifu kwa Bwana. Na kwa kuwa ilifanyika kuwa Bwana alishindwa kutimiza ahadi yake, kwa kawaida ilihitimishwa kuwa wanapaswa kuitimiza wenyewe, kwa uvumbuzi wao wenyewe, wakitoka kwa kutomwamini na kutokumwamini Mungu.

Na hata Abramu alihama kutoka kwa tumaini lake kwa Mungu, kutokana na imani yake katika ahadi ya Bwana. Abramu alikubaliana na mpango huu wa kutokuamini, uvumbuzi huu wa mwili. “Abramu alisikiza sauti ya Sarai.”

“Na Sarai mke wa Abramu akamchukua Hajiri mjakazi wake Mmisri, baada ya Abramu kukaa miaka kumi katika nchi ya Kanaani, akampa mumewe Abramu kuwa mkewe. Akaingia kwa Hajiri, naye akapata mimba. ” “Na Hajiri akamzalia Abramu mwana” (Mwa. 16:3, 4, 15).

“Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili.” Angewezaje kuzaliwa na kitu kingine chochote? Mpango mzima, ambao kwa njia yoyote alizaliwa kabisa, ulikuwa wa akili ya asili kabisa, kwa kutokumwamini na kutomwamini Mungu, - uvumbuzi wa mwili.

“Vitu hivyo ni mfano; kwa maana haya ndio maagano mawili; moja kutoka mlima Sinai, ambalo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri. Kwa maana Hajiri huyu ni mlima wa Sinai katika Uarabuni” (Wagal. 4:24, 25).

Agano, kwa hivyo, ambalo Hajiri anasimama, - agano kutoka Mlima Sinai, - ni agano ambalo watu, kwa kutomwamini Mungu na kutokuamini ahadi yake, wakijua tu mtu wa asili na kuzaliwa kwa mwili, wanatafuta kwa njia yao. uvumbuzi wao wenyewe, na juhudi zao wenyewe, kufikia haki ya Mungu, na urithi ambao unaambatana na haki hiyo.

Lakini haki ya Mungu, pamoja na urithi unaofuatana na utimilifu wake wote, ni zawadi ya bure.

3. Hajiri na Sara - Wagalatia 4:21-25

Review and Herald, Juni 12, 1900

“Niambieni, ninyi mnaopenda kuwa chini ya sheria, je! Hamuisikii sheria? Kwa maana imeandikwa ya kuwa Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini huyo wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo hayo ni mfano; kwa maana haya ndiyo maagano mawili; moja kutoka Mlima Sinai, ambalo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri. Kwa maana Hajiri huyu ni Mlima Sinai katika Uarabuni” (Wagal. 4:21-25).

Hajiri anawakilisha agano kutoka Sinai. Hajiri alikuwa mjakazi na Mmisri. Mtoto wake, kwa hivyo, alikuwa kama aliyefungwa. Alikuwa mtumwa, kwa njia yoyote ile angeweza kuzaliwa: kwa sababu mama yake alikuwa mjakazi. Kama tulivyoona, njia ambayo mtoto wa Hajiri alizaliwa ilikuwa kabisa kwa sababu ya kutomwamini Mungu na ya kutokuamini ahadi yake - ulikuwa mpango wa mwili tu; na, kwa hivyo, “yule wa mjakazi alizaliwa kwa mwili.” Lakini, “Kuweka nia ya mwili, nia ya mwili ni uadui na Mungu; kwa maana haiitii sheria ya Mungu, wala haiwezi. Kwa hiyo wale walio katika mwili hawawezi kumpendeza Mungu” (Warum. 8:7, 8).

Kwa hivyo, agano ambalo Hajiri anasimama - agano kutoka Mlima Sinai - ni agano ambalo watu, wakijua tu mtu wa asili na kuzaliwa kwa mwili, wanatafuta, kwa uvumbuzi wao na juhudi zao wenyewe, kufikia haki ya Mungu, na kwa urithi unaoshikamana na haki hiyo. Hii, kwa sababu, kama tulivyoona pia, Sarai na Abramumu walikuwa na utimilifu wa ahadi ya Mungu, na haki yake, katika agano la Mungu lililothibitishwa katika Kristo, kabla ya mpango wowote kumhusu Hajiri. Na mpango huu ulibuniwa, na ungeweza kuzaliwa, tu kwa kuacha ahadi hiyo na agano. Na kuachana na ahadi hiyo na agano lilikuwa ni kutegemea tu mwili.

Je! Watu wa Sinai walikuwa na ahadi yoyote ya Mungu, au agano lolote, ambalo wangeweza kutegemea, kabla ya kuingia kwenye agano la Sinai? -Walikuwa. Walikuwa na agano la Ibrahimu, sawa na Abramumu na Sarai kabla ya kuingia katika mpango ambao ulimleta Hajiri.

Sio tu kwamba walikuwa na agano hili na Ibrahimu, kama jambo la mbali, lililopigwa na kupita kwa muda kati ya Ibrahimu na wao: lakini walilirudia kwao, moja kwa moja na Bwana, na walifanya nao, kama na Ibrahimu; na haya yote kabla hawajawahi kutoka Misri kabisa. Soma, “Mungu akanena na Musa, akamwambia, Mimi ndimi Bwana; nami nikamtokea Ibrahimu, na Isaka, na Yakobo, kwa jina la Mungu Mwenyezi, lakini kwa jina langu YEHOVA sikujulikana kwao. Tena nimeimarisha

agano langu nao, kuwapa nchi ya Kanaani, nchi ya kusafiri kwao, ambao walikuwa wageni. Nami pia nimesikia kuugua kwa wana wa Israeli, ambao Wamisri wanawatumikisha; nami nimelikumbuka agano langu. Kwa hivyo uwaambie wana wa Israeli, Mimi ndimi Bwana, nami nitawatoa chini ya mizigo ya Wamisri, nami nitawatoa katika utumwa wao, na nitawakomboa kwa mkono ulionyoshwa, na kwa hukumu kubwa, nami nitawachukua kuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu, atakayewatoa chini ya mizigo ya Wamisri, nami nitawaleta katika nchi ile, ambayo nimefanya kiapo [“inua mkono wangu,” pembeni] kumpa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo; nami nitakupa iwe urithi; Mimi ndimi Bwana” (Kut. 6:2-8).

Hapa ilipewa watoto wa Israeli, huko Misri, kila kitu ambacho alipewa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo. Agano lile lile haswa ambalo “lilifanywa na Ibrahimu, na kiapo chake kwa Isaka,” na ambalo “lilithibitishwa” kwa Yakobo, lilifanywa na Israeli, walipokuwa Misri, wakati Mungu aliposhuka kuwaokoa kutoka Misri.

Je! Inawezaje kwamba Israeli lazima iingie katika agano huko Sinai? - Kama vile mpango kuhusu Hajiri ulivyokuwa umetimia. Je! Agano lingine linaweza kuletwa kabisa? - Kama vile Hajiri alivyoletwa - kabisa kwa sababu ya kutokuwa na imani na agano la Mungu; kwa sababu ya kutokuamini ahadi ya Mungu iliyothibitishwa na kiapo chake. Kwa maana kama wangeamini ahadi za Mungu alizowaahidi huko Misri, wangekuwa na yote ambayo Ibrahimu au mtu mwingine yeyote angeweza kuwa nayo, wangekuwa na haki ya Mungu, wokovu wake wa milele, na urithi ulioahidiwa kwa Ibrahimu: na hii yote katika Kristo; kwa kuwa hivi ndivyo Ibrahimu alivyokuwa nayo.

Kweli, walikuwa wameimba wimbo wa imani ya ushindi kwenye Bahari ya Shamu, baada ya kuvuka; na kama wangeendelea katika imani hii, wangeendelea katika agano la milele la Mungu ambalo aliwapa Misri: na hakungekuwa na agano lolote huko Sinai.

Lakini hawakuendelea katika imani hiyo; kwa kuwa, mara tu baada ya safari yao, walipofika Mara, wakamnung’unikia Bwana. Na wakati Bwana alikuwa amewaokoa kutoka kwa hofu hizo, walikwenda katika Jangwa la Sini na, “mkutano wote wa wana wa Israeli walinung’unika” tena. “Na wana wa Israeli wakawaambia [Musa na Haruni]. Laiti tungekufa kwa mkono wa Bwana katika nchi ya Misri, tulipoketi karibu na vyungu vya nyama, na wakati tulikula mkate tukashiba; kwa kuwa mmetutoa katika jangwa hili, ili kuuu mkutano huu wote, kwa njaa” (Kut. 17:3). Na wakati Bwana alikuwa amewaokoa kutoka kwa hofu yao wakati huo, na walikuwa wameondoka Jangwani ya Sini, na kuja Refidimu, tena walinung’unika, na kusema: “Kwa nini umetutoa kutoka Misri, kuja utuue sisi na watoto wetu na ng’ombe wetu kwa kiu?”

Musa akamlilia Bwana, akisema, Nitafanya nini na watu hawa? Wako karibu kunipiga mawe” (Kut. 17:3, 4).

Yote haya yanaonyesha kutomwamini Mungu, na kutokumwamini yeye, kwa upande wa Israeli. Na hii hali ya kutokuamini iliwaficha baraka na nguvu waliyopewa katika agano na Ibrahimu, ambalo Mungu alikuwa amewapa walipokuwa Misri.

Hawakuweza kumtumaini Mungu kwa urithi ambao walikuwa wanakuja kupata, sio kwa haki, ambayo peke yake ingeweza kuwapa urithi huo. Hii walidhani kwamba wao wenyewe wangeweza kupata. Na, ili waweze kuona ni mbali gani kupata mapato watakayokuja, Bwana aliwapa fursa kubwa zaidi ya kujaribu. Ipasavyo, alisema: “Mmeona nilichowatendea Wamisri, na jinsi nilivyowabeba juu ya mabawa ya tai, na kuwaleta kwangu. Sasa basi, ikiwa mtatii sauti yangu HAKIKA, na kulishika agano langu, BASI mtakuwa hazina ya kipekee kwangu kuliko watu wote; kwa maana dunia yote ni yangu; nanyi mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani, na taifa takatifu. [“Kwa hiyo mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu” (Yer. 11:4).] Haya ndiyo maneno utakayowaambia wana wa Israeli. “Musa alikuja na kuwaita wazee wa watu, na kuweka mbele ya macho yao maneno haya yote ambayo Bwana alimwagiza. Watu wote wakajibu kwa pamoja, wakasema, yote Bwana aliyosema tutafanya. Musa akamrudishia Bwana maneno ya watu” (Kut. 19:4-6).

Walikuwa bado hawajasikia sauti yake; lakini, waliposikia, Amri Kumi zilinenwa. Na kwa hivyo walikuwa wamekubali kutii Amri Kumi kweli. Na, hata baada ya kusikia sauti yake kwa utukufu kiasi kwamba waliogopa na “kuondoka na kusimama mbali,” walitangaza, “Yote ambayo Bwana amesema tutafanya na kutii” (Kut. 24:7).

Lakini walifanana na mtoto wa Hajiri mjakazi, ambaye “alizaliwa kwa mwili.” Walijua tu kuzaliwa kwa mwili; na kwa hivyo alikuwa na nia ya mwili tu, ambayo “ni uadui dhidi ya Mungu: kwa maana haiitii sheria ya Mungu, wala haiwezi kuitii.” (Rum. 8:7) na hawangeweza kutii sheria hiyo “kweli” kwani Ishmaeli, mtoto wa mwili katika familia ya Ibrahimu, angeweza kutimiza ahadi kwa Ibrahimu. Katika hali hiyo hawangeweza tena kuweka agano la Mungu kuliko mpango wa Sarai katika kumleta Hajiri ulikuwa utunzaji wa agano hilo.

Je! Agano kama hilo linaweza kuletwa? Kwa nini waliingia agano kama hilo? – “Hawakuwa na dhana ya kweli juu ya utakatifu wa Mungu, juu ya dhambi kubwa ya mioyo yao wenyewe, kutokuwa na uwezo kabisa kwao, kutoa utii kwa sheria ya Mungu, na hitaji lao la Mwokozi. Yote haya lazima wafundishwe...Watu hawakutambua dhambi za mioyo yao, na kwamba bila Kristo haiwezekani kwao kushika sheria ya Mungu; na waliingia agano na Mungu kwa urahisi. Kuhisi kwamba

waliweza kuanzisha haki yao wenyewe, walitangaza, ‘Yote ambayo Bwana amesema tutafanya, na kutii’” (Patriarchs and Prophets, ukurasa wa 371, 372).

Walikuwa tayari katika utumwa wa dhambi na kujiona kuwa waadilifu; na katika utumwa huo, wakiwa na akili “zisizo chini ya sheria ya Mungu,” na ambayo kwa kweli haiwezi, waliahidi kutii sheria ya Mungu “kweli”. Lakini katika hali ambayo walikuwa, haikuepukika kwamba wangevunja ahadi yao: hawangeweza kutimiza ahadi zao. Haikuwa ndani yao kuifanya. Kwa hivyo, katika agano hilo, walikuwa wavunjaji wa sheria, na wavunjaji wa ahadi zao za kutovunja sheria.

Na hii ndio yote ambayo wangeweza kuwa, katika agano hilo, au kwa sababu ya chochote katika agano hilo. Kwa hivyo agano hilo, Kama Hajiri, alijinsia, na angeweza kijinsia, tu kwa utumwa. Na hii ni kwa sababu tu ya kutokumwamini Mungu na kutokuamini kwao ahadi yake kama ilivyofunuliwa katika agano na Ibrahimu, agano ambalo walipewa moja kwa moja, kabla hawajaanza kabisa kutoka Misri.

“Haya ndiyo maagano mawili; moja kutoka Mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri. Maana Hagari huyu ni Mlima Sinai ulioko Uarabuni, na anaujibu Yerusalemu, ambao uko sasa, naye yuko kifungoni na watoto wake. Lakini Yerusalemu iliyo juu ni huru, ndiye mama yetu sisi sote... Sasa sisi, ndugu, kama Isaka alivyo, sisi tu watoto wa ahadi.”

4. Wewe Ni Agano Gani? - Wagalatia 4:21-25

Review and Herald, Juni 19, 1900

“Niambieni, ninyi mnaopenda kuwa chini ya sheria, je! Hamuisikii sheria? Kwa maana imeandikwa ya kuwa Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini huyo wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo hayo ni mfano: kwa maana hawa ndio maagano mawili” (Wagal. 4:21-25).

Ishmaeli alikuwa mwana wa Ibrahimu, aliyezaliwa kwa mwili. Na alikuwa na tabia gani? Kabla hajazaliwa Bwana aliielezea: “Atakuwa mtu wa punda-mwitu.” Tafsiri ya Revised Version inatafsiri hivi: “Atakuwa kama punda-mwitu kati ya wanadamu.” “Mkono wake utakuwa juu ya kila mtu, na mkono wa kila mtu juu yake.”

Kumbuka kwamba mtoto huyu wa Hajiri, mwana huyu aliyezaliwa kwa mwili, huyu “punda mwitu kati ya wanadamu,” alikuwa tunda la uvumbuzi wa Sarai, ambao ulitokana na kutomwamini kwake Mungu na kutokuamini ahadi yake ya kutoa mwana. Kwa hivyo, kumbuka kwamba mwana huyu alikusudiwa na Sarai kutimiza ahadi ya Mungu. Ilikusudiwa kweli kweli, na hata inatarajiwa na Sarai, na hata na Ibrahimu, kwamba mtoto huyu wa mwili, mtu huyu wa porini, anapaswa kukubalika na Bwana kama mwana ambaye alimkusudia katika ahadi yake; na kwamba ahadi kwa Ibrahimu zitimizwe ndani yake. Hii ni hakika, na ukweli kwamba, baadaye, wakati Bwana alipomwambia Ibrahimu kwamba atampa mtoto kwa Sarai, Ibrahimu akajibu; “Laiti Ishmaeli aishi mbele yako!” (Mwa. 17:18).

Sasa kumbuka kwamba Hajiri, mama wa huyu “punda-mwitu,” anawakilisha agano kutoka Sinai; na mtoto wake, aliyezaliwa kwa jinsi ya mwili, - mtu huyu wa porini, - anawakilisha watoto wa agano hilo kutoka Sinai. Na kama vile, katika uvumbuzi uliomzaa Ishmaeli, ilikusudiwa atimize ahadi ya Mungu, na kwamba agano la Bwana na Ibrahimu litimizwe kupitia yeye, kwa hivyo watoto hawa wa agano huko Sinai, kama Ishmaeli, alizaliwa baada ya mwili, walitarajia kwamba wangeweza kutimiza ahadi ya Mungu, na kwamba agano la Bwana na Ibrahimu litimizwe kwa ukamilifu wake kupitia wao; Hiyo ni, kupitia mwili.

Lakini Ibrahimu alizishika amri za Mungu. Haki ya Mungu ni sehemu muhimu ya agano na Ibrahimu; kwani, bila hiyo, hakuna mtu anayeweza kuufikia urithi aliopewa Ibrahimu katika agano. Lakini ni vipi Ishmaeli, aliyezaliwa kwa jinsi ya mwili, atazishika amri za Mungu, wakati akili ya mwili ni uadui tu dhidi ya Mungu, na haitii sheria ya Mungu, na kwa kweli haiwezi? Je! Huyo punda-mwitu angeweza kushika

amri za Mungu, na mkono wake dhidi ya kila mtu, wakati moja ya kanuni mbili za sheria yote ya Mungu ni, “Mpende jirani yako kama nafsi yako”?

Na mtoto huyu wa Hajiri mjakazi hufanana na watoto wa agano hilo huko Sinai, ambayo huzaa utumwa. Kama Ishmaeli, wanajua tu kuzaliwa kwa mwili, na “akili ya mwili” tu, ambayo ni uadui dhidi ya Mungu, na haitii sheria ya Mungu, wala haiwezi, waliahidi kushika sheria ya Mungu “kweli”!

Lakini Ishmaeli hakuwa mwana aliyekusudiwa na Bwana: hakuweza kutimiza ahadi ya Mungu, wala ahadi ya Mungu haiwezi kutimizwa ndani yake. Kwa kadiri ahadi na agano la Mungu na Ibrahimu lilivyohusika, kuzaliwa kwa Ishmaeli hakukuwa kama kwamba hakuwa amezaliwa kabisa.

Kwa hivyo, wakati Ibrahimu alipomwambia Bwana: “Laiti Ishmaeli aishi mbele yako!” “Mungu akasema, La, lakini Sarai mkeo atakuchukua mtoto wa kiume; nawe utamwita jina lake Isaka, nami nitafanya agano langu naye kuwa agano la milele kwa uzao wake baada yake. Na habari za Ishmaeli nimekusikia; tazama, nimembariki, nami nitamzaa, na nitamzidisha sana; atazaa wakuu kumi na wawili, nami nitamfanya kuwa taifa kubwa. Lakini agano langu nitalisimamisha na Isaka, ambaye Sara atakuzalia wakati huu uliowekwa katika mwaka ujao” (Mwa. 17:19-21).

Kwa wakati huu Sarai alikuwa ameamini ahadi ya Mungu, na alimwamini Mungu peke yake, na Bwana alikuwa amebadilisha jina lake kuwa Sara. Na kwa hivyo, “kwa imani Sara mwenyewe alipokea nguvu ya kushika mimba”; na kulingana na ahadi Isaka alizaliwa.

Sasa basi, Isaka alikuwa na tabia gani? —Inaonyeshwa katika mwenendo wake wakati huo Abrahamu na yeye alidhani kwamba atatolewa kama dhabihu. Aliwasilisha, kama mwana-kondoo, atolewe. Inaonyeshwa zaidi katika rekodi katika Mwanzo 26: Baada ya Ibrahimu kufa, na Isaka alikuwa mrithi wa agano, alikaa kwa muda katika nchi ambayo Wafilisti walikuwa. “Sasa visima vyote ambavyo watumishi wa baba yake walikuwa wamechimba katika siku za baba yake Ibrahimu, Wafilisti walikuwa wameviziba, na kuvijaza ardhi. Abimeleki akamwambia Isaka, Ondoka kwetu; kwa kuwa wewe ni hodari kuliko sisi. Isaka akatoka hapo, akapiga kambi katika bonde la Gerari, akakaa huko. Isaka akachimba tena visima vya maji, ambavyo walikuwa wamevichimba siku za baba yake Ibrahimu, kwa kuwa Wafilisti walikuwa wamevifukia baada ya kufa kwa Ibrahimu; naye akavipa majina kwa majina ambayo baba yake alikuwa ameyaita. Watumishi wa Isaka wakachimba bondeni, wakapata hapo kisima cha maji yanayomiminika” (Mwa. 26:15-19).

Visima hivi vilikuwa vya Isaac. Ibrahimu alikuwa amevichimba, na kwa hivyo yalikuwa ya Ibrahimu. Na wakati Isaka alikuwa mrithi wa Ibrahimu, visima hivi vilikuwa vyake kwa urithi. Na sasa alikuwa amevichimba tena, ambayo ilikuwa sawa na kama alikuwa amevichimba upya. Kwa hivyo walikuwa wake mara dufu. Walakini na hata zaidi ya hii walikuwa wake, kwa sababu Wafilisti, wakati visima vilikuwa vimfunguliwa, walikuwa wamevijaza udongo, wakionyesha kwa nguvu kabisa kwamba hawakutakia mema hata kidogo.

Walakini Wafilisti walimjia sasa Isaka na kudai visima ambavyo alikuwa amevifungua; ambayo kwa haki yake kamili ilikuwa: “Maji ni yetu” (Mwa. 26:20). Isaka aliwaruhusu. Lakini Ishmaeli angefanya nini? Na ungefanya nini? Je! Wewe ni nani kati ya “wana wawili” wa Ibrahimu? “Haya ndio maagano mawili.” Wewe ni wa agano gani?

Isaka “akachimba kisima kingine,” na Wafilisti “wakapigania pia.” Lakini Isaac, badala ya kujitahidi nao kwa hii, ambayo ilikuwa na haki kubwa kabisa kabisa yake mwenyewe, “aliondoka hapo, na kuchimba kisima kingine.” Lakini Ishmaeli angefanya nini? Na ungefanya nini? Je! Wewe ni nani kati ya “wana wawili” wa Ibrahimu? “Haya ndio maagano mawili.” Wewe ni wa agano gani?

Wakati Isaka alikuwa amechimba kisima hiki cha mwisho, kwa sababu hiyo Wafilisti “hawakugombana. Akaita jina lake Rohoboth: akasema, Kwa maana sasa Bwana ametupa nafasi, nasi tutazaa katika nchi” . 26:22).

Lakini ilikuwaje kwamba Bwana alimtengenezea nafasi? -Kwa sababu tu ya kukataa kwa Isaka kushindana na Wafilisti, kwa kujitolea kwao yote ambayo walidai, hata wakati ilikuwa yake kwa kila haki inayowezezana. Lakini je! Bwana angeweza “kutoa nafasi” kwa Ishmaeli na wale Wafilisti? Je! Bwana “anaweka nafasi” kwako na wapinzani wenye wivu? Je! Wewe ni nani kati ya “wana wawili” wa Ibrahimu? “Haya ndio maagano mawili.” Wewe ni wa agano gani?

“Naye akapanda kutoka huko kwenda Beer-sheba. Bwana akamtokea usiku ule ule, akasema, Mimi ni Mungu wa baba yako Ibrahimu; usiogope, kwa maana mimi ni pamoja nawe, na nitakubariki, na kuzidisha uzao wako kwa ajili ya mtumishi wangu Ibrahimu. Akajenga madhabahu huko, akaliitia jina la Bwana, akapiga hema yake hapo; na huko watumishi wa Isaka wakachimba kisima” (Mwa. 26:23-25).

“Ndipo Abimeleki akamwendea kutoka Gerari, na Ahuzathi mmoja wa rafiki zake, na Fikolo mkuu wa jeshi lake. Isaka akawauliza, “Kwa nini mnakuja kwangu, kwa kuwa mnanichukia, na kuniacha niondoke kwenu?” Nao wakasema, “Tumeona hakika ya kuwa Bwana alikuwa pamoja nawe. . . Wewe ndiwe uliyebarikiwa na Bwana” (Mwa.

26:26-29). Lakini ilikuwa tu kwa kujitoa kwa Isaka daima mbele yao kwamba walipata fursa yoyote ya kuona kwamba Bwana alikuwa pamoja naye, na kwamba alikuwa amebarikiwa na Bwana. Lakini Ishmaeli angefanya nini? Na ungefanya nini? Unafanya nini? Je! Wewe ni nani kati ya “wana wawili” wa Ibrahimu? “Haya ndio maagano mawili.” Wewe ni wa agano gani?

Na kwa hivyo “imeandikwa kwamba Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja na mjakazi, na mwingine kwa mwanamke huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini huyo wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Vitu hivyo ni mfano: kwa maana haya ni MAAGANO MAWILI: moja kutoka Mlima Sinai, ambalo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri. Kwa maana Hajiri huyu ni Mlima Sinai, na anaujibu Yerusalemu, ambao uko sasa, na yuko kifungoni na watoto wake. Lakini Yerusalemu iliyo juu ni huru, ndiye mama yetu sisi sote.” “Sasa sisi, ndugu, kama Isaka alivyo, tu watoto wa ahadi” (Wagal. 4:22-26, 28). Je! Wewe ni?

5. Tupa Agano la Kale - Wagalatia 4:21-31

Review and Herald, Julai 3, 1900

“Niambieni, ninyi mnaopenda kuwa chini ya sheria, je! Hamuisikii sheria? Kwa maana imeandikwa ya kuwa Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke aliye huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini yule wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo hayo ni mfano; kwa maana hawa ndio maagano mawili; moja kutoka mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri. Maana Hajiri huyu ni mlima wa Sinai ulioko Uarabuni, na anaujibu Yerusalemu uliopo sasa, naye yu mtumwa pamoja na watoto wake. Lakini Yerusalemu iliyo juu ni huru, ndiye mama yetu sisi sote. Kwa maana imeandikwa, Furahi, wewe uliye tasa usiyezaa; paza sauti na upaze sauti, wewe usiyepata uchungu wa kuzaa, kwa maana aliyeachwa ana watoto wengi kuliko yeye aliye na mume. Basi, ndugu, kama vile Isaka alivyo, sisi tu watoto wa ahadi. Lakini kama wakati ule yule aliyezaliwa kwa jinsi ya mwili alimwudhi yule aliyezaliwa kwa njia ya Roho, ndivyo ilivyo hata sasa. Lakini, Maandiko Matakatifu yasemaje? Mfukuze huyo mjakazi na mtoto wake; kwa maana mtoto wa mjakazi hatarithi pamoja na mtoto wa mwanamke huru. Basi, ndugu, sisi si watoto wa yule mjakazi, bali wa walio huru” (Wagal. 4:21-31).

Mpango huo uliobuniwa na Sarai, na kukubaliwa na Abram, ambao ulizaa Ishmaeli, mtoto wa mjakazi, ambaye alizaliwa baada ya mwili, haikuridhisha kwa wote, kutoka hatua ya kwanza iliyoichukuliwa kutekeleza.

“Na Sarai mke wa Abram akamchukua Hajiri mjakazi wake Mmisri, baada ya Abram kukaa miaka kumi katika nchi ya Kanaani, akampa mumewe Abram kuwa mkewe. Akaingia kwa Hajiri, naye akapata mimba; na alipoona ya kuwa amepata mimba, bibi yake alidharauliwa machoni pake” (Mwa. 16:3, 4). Na ingawa, kama rekodi inavyosema, Sarai alikuwa wa kwanza kupendekeza mpango huu, na kwamba “Sarai... akamchukua Hajiri mjakazi wake Mmisri, ... na akampa mumewe Abram kuwa mkewe,” lakini, mara tu alipojikuta akidharauliwa na Hajiri, na hii ni kwa sababu ya kufanikiwa kwa mpango wa Sarai mwenyewe, alimgeuzia Abram kwa aibu, na kusema:” Uovu wangu uwe juu yako. Nimempa mjakazi wangu kifuni mwako; na alipoona ya kuwa amechukua mimba, nilidharauliwa machoni pake” (Mwa. 16:5).

“Lakini Abram akamwambia Sarai, Tazama, mjakazi wako yuko mkononi mwako; mtendee upendavyo.” Na wakati Sarai alipomshughulikia “shida sana” alikimbia. (Mwa. 16:6). Na ingawa Bwana alimwambia Hajiri, “Rudi kwa bibi yako, na ujitiishe

chini ya mikono yake,” ni dhahiri kwamba yote hayakuwa ya amani na ya kupendeza baadaye. (Mwa. 16:9).

Zaidi ya hayo, kama tulivyoona, wakati, baada ya Ishmaeli kuzaliwa, Abramum alimwambia Bwana, “Laiti Ishmaeli aishi mbele yako!” hakisikilizwa; lakini Ishmaeli aliwekwa wazi wazi, na Abramum aliambiwa kwamba Sarai mkewe atanzalia mtoto wa kiume, na atamwita jina lake Isaka; “Nami nitafanya agano langu naye kuwa agano la milele, na kwa uzao wake baada yake” (Mwa. 17:18, 19).

“Sara akapata mimba, akamzalia Ibrahimum mwana katika uzee wake, kwa wakati uliowekwa na Mungu.” “Mtoto akakua, akaachishwa kunyonya; na Ibrahimum akafanya karamu kubwa siku ile Isaka alipoachishwa kunyonya. Sara akamwona mwana wa Hajiri, Mmisri, aliyemzaa Ibrahimum akimdhiki. Kwa hiyo akamwambia Ibrahimum, Mfukuze huyu mjakazi na mwanawe, kwa maana mtoto wa mjakazi huyu hatarithi pamoja na mwanangu, hata Isaka. Jambo hilo lilikuwa baya sana machoni pa Ibrahimum kwa sababu ya mwanawe. Mungu akamwambia Ibrahimum, Isiwe ni mbaya machoni pako kwa sababu ya huyo kijana, na kwa sababu ya mjakazi wako; katika yote Sara aliyokuambia, sikiliza sauti yake; kwa kuwa uzao wako utaitwa katika Isaka” (Mwa. 21:2, 8-12).

Lakini bado rekodi hiyo haikuwa wazi. Ibrahimum alikuwa amecha ahadi ya wazi ya Mungu, na alikuwa ameweka utegemezi katika mwili; na sio tu lazima mjakazi na mwanawe watupwe nje, lakini kila kitu cha mpango huo wote uliomleta mjakazi na mtoto wake lazima waachiliwe kabisa na kutelekezwa. Kwa hivyo, Bwana alimwambia Ibrahimum: “Chukua sasa mwanao, mwana wako wa pekee Isaka, unayempenda, uende mpaka nchi ya Moria; na umtolee hapo kuwa sadaka ya kafara juu ya moja ya milima nitakayokuambia” (Mwa. 22:2).

Isaka alikuwa mtoto wa ahadi. Hakukuwa na ahadi nyingine ya mtoto, hakungekuwa na ahadi nyingine kama hiyo; na hakuweza kuwa na mtoto mwingine bila ahadi nyingine. Na sasa kwa Ibrahimum kumtoa Isaka kuwa sadaka ya kuteketezwa ilikuwa, mbali kama inavyoonekana, kuchukua yote ambayo alikuwa amehidiwa. Lakini wakati Ibrahimum alikuwa ametazama mbali, aliangalia mbele zaidi, hata nyuma kwenye ahadi ya asili ya Mungu, na aliamini na kutarajia kwamba wakati atakapomtoa Isaka, Mungu atatimiza ahadi yake kwa kumfufua kutoka kwa wafu-kwa kumrudisha kutoka kwa majivu wakati alipaswa kuchomwa kama dhabihu.

Wito huu wa Bwana, kwa hivyo, kwa Ibrahimum kumtoa Isaka kuwa sadaka ya kuteketezwa, ulimrudisha Ibrahimum kwenye usiku wa ahadi ya asili, wakati Mungu alikuwa amemwambia: “Tazama mbinguni, na uziambie nyota, ikiwa wewe ni

mwenye uwezo wa kuzihesabu: naye akamwambia. Ndivyo utakavyokuwa uzao wako. Naye akamwamini Bwana; akamhesabia kuwa haki.” (Mwa. 15:5, 6).

Kwa hivyo Ibrahimu aliletwa kutegemea na kutegemea ahadi ya uchi ya Mungu peke yake, kwa yote ambayo ahadi hiyo ilikuwa nayo. Na ikiwa Ibrahimu angekuwa amesimama hapo tangu wa kwanza na kukataa maoni ya Sarai kuhusu Hajiri, kungekuwa hakuna shida ya kifamilia kama hiyo iliyokuja kati ya Sarai na Hajiri; Ishmaeli hangezaliwa kamwe; na Ibrahimu hangeitwa kamwe kumtoa Isaka. Ikiwa yeye kutoka wa kwanza “hangeyumbayumba kwa ahadi ya Mungu kwa kutokuamini” (Warum. 4:20), lakini alikuwa na nguvu katika imani, akimtukuza Mungu, aliamini kabisa kwamba kile alichohidi alikuwa na uwezo pia wa kutekeleza, haki. angeweza kuhesabiwa kwake wakati wote.

“Haya ndiyo maagano mawili; moja kutoka Mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri.” Agano huko Sinai lilikuwa tunda la mwili, la kutomwamini na kutokumwamini Mungu, kama ilivyokuwa mpango ambao ulimtambulisha Hajiri na kumzaa Ishmaeli. Na kama vile Hajiri na Ishmaeli, mjakazi na mwanawe, walipaswa kutupwa nje, na mpango wote uliowaingiza ulilazimika kukataliwa kabisa, kwa hivyo agano kutoka Mlima Sinai ililazimika kutupwa nje, na wote walioleta in ililazimika kukataliwa kabisa.

Kama vile Ibrahimu na Sara ilibidi wamtupe Hajiri na Ishmaeli, na kukataa mpango wote uliowaleta, na wao wenyewe warudi kwenye ahadi ya asili ya Mungu, kutegemea kabisa hiyo kwa yote yaliyokuwa ndani yake, ndivyo agano lazima pia kutoka Sinai kutupwa nje, na wote walioleta ndani wanapaswa kukataliwa kabisa na Israeli na kila mtu mwingine, na agano la asili la Mungu na Ibrahimu litategemewa na kutegemewa, kabisa na peke yake, kwa yote ambayo inaahidi. Kwa hivyo tunasoma: -

“Katika kuwaokoa kutoka Misri, Mungu alitaka kuwafunulia nguvu na huruma yake, ili waongozwe kumpenda na kumtumaini. Aliwashusha hadi kwenye Bahari Nyekundu — ambapo, ikifuatiwa na Wamisri, kutoroka ilionekana kuwa haiwezekani — ili wapate kutambua kutokuwa na msaada kwao kabisa, hitaji lao la msaada wa kiungu; na kisha akawatolea ukombozi. Kwa hivyo walijazwa na upendo na shukrani kwa Mungu, na kwa ujasiri katika nguvu zake za kuwasaidia. Alikuwa amewafunga yeye mwenyewe, kama mkombozi wao kutoka kwa vifungo vya muda.

“Lakini bado kulikuwa na ukweli mkubwa zaidi wa kutiliwa mkazo akilini mwao. Wakiishi katikati ya ibada ya sanamu na ufsadi, hawakuwa na dhana halisi ya utakatifu wa Mungu; ya dhambi kubwa ya mioyo yao; kutokuwa na uwezo kabisa

kwao, kutoa utii kwa sheria ya Mungu; na hitaji lao la Mwokozi. Yote haya lazima wafundishwe.

“Mungu aliwaleta Sinai; alidhihirisha utukufu wake; aliwapa sheria yake, na ahadi ya baraka kubwa kwa sharti la utii: “Ikiwa mtatii sauti yangu kweli, na kushika agano langu, basi. . . mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani, na taifa takatifu” (Kut. 19:5, 6). Watu hawakugundua dhambi ya mioyo yao wenyewe, na kwamba bila Kristo haiwezekani kwao kushika sheria ya Mungu; na waliingia agano na Mungu kwa urahisi. Kwa kuhisi kwamba walikuwa na uwezo wa kuanzisha haki yao wenyewe, walitangaza, “Yote ambayo Bwana amesema tutafanya na kutii” (Kut. 24:7).

“Walikuwa wameshuhudia kutangazwa kwa sheria kwa hadhi ya kutisha, na walikuwa wametetemeka kwa hofu mbele ya mlima; na bado ni wiki chache tu zilipita kabla ya kuvunja agano lao na Mungu, na wakainama kuabudu sanamu ya kuchonga. Hawangeweza kutumaini upendeleo wa Mungu kupitia agano, ambalo walikuwa wamevunja, na SASA, wakiona dhambi yao na hitaji lao la msamaha, waliletwa kuhisi hitaji lao la Mwokozi lililofunuliwa katika agano la Ibrahimu, na kufunikwa katika matoleo ya dhabihu. SASA kwa imani na upendo walikuwa wamefungwa kwa Mungu kama mkombozi wao kutoka kwa utumwa wa dhambi. SASA walikuwa wamejiandaa kuthamini baraka za AGANO JIPYA” (*Patriarchs and Prophets*, kurasa 371, 372).

6. Utangulizi wa “Kama” na “Kisha” - Wagalatia 4:21-24

Pitia na Herald, Julai 10, 1900

“Niambieni, ninyi mnaopenda kuwa chini ya sheria, je! Hamuisikii sheria? Kwa maana imeandikwa ya kuwa Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini huyo wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo haya ni mfano: kwa maana hawa ndio maagano mawili: moja kutoka Mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri” (Wagal. 4:21-24).

Agano kutoka Mlima Sinai ni agano ambalo Mungu alifanya na wana wa Israeli wakati aliwashika mkono kuwaongoza kutoka Misri.

Agano hilo lilikuwa na makosa katika ahadi: kwa kuwa agano la pili ni “agano bora” kuliko hilo, kwa kuwa “liliwekwa juu ya ahadi zilizo bora zaidi” (Waebr. 8:6).

Kosa katika agano hilo lilikuwa kimsingi, kwa watu. “Kwa kuwa aliwalaumu, anasema, Tazama, siku zinakuja, asema Bwana, nitakapofanya agano jipya” (Waebr. 8:8).

Kwa hivyo, kwa kuwa kosa la agano hilo lilikuwa katika ahadi zake, na kosa lilikuwa kimsingi kwa watu wenyewe, inafuata kwamba ahadi ambazo agano hilo lilianzishwa zilikuwa ahadi za watu.

Ahadi hizi zilikuwa nini? - Wako katika agano, ambalo lilifanywa nao walipotoka Misri, na hili ndilo agano hilo:

“Mmeona nilivyowatendea Wamisri, na jinsi nilivyowabeba juu ya mabawa ya tai, na kuwaleta kwangu. Basi sasa, ikiwa mtasikiliza sauti yangu, na kulishika agano langu, basi mtakuwa hazina ya kipekee kwangu kuliko watu wote; kwa maana dunia yote ni mali yangu; nanyi mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani, na mtakatifu taifa.” “Watu wote wakajibu kwa pamoja, wakasema, Yote aliyoyanena Bwana tutayafanya” (Kut. 19:4-6, 8).

Katika makubaliano haya, watu wote waliahidi kutii sauti ya Bwana. Walikuwa bado hawajasikia sauti hiyo itasema nini. Lakini katika sura ya ishirini, walisikia sauti hiyo ikisema maneno ya zile Amri Kumi, ambazo, wakati Bwana alikuwa amesema, “hakuongeza tena.” Na waliposikia haya, waliweka upya ahadi yao: “Yote ambayo Bwana amesema tutafanya na kutii.”

Kwamba hili ndilo agano ambalo Bwana alifanya nao wakati aliwashika mkono kuwatoa Misri, inathibitishwa kwa maneno yafuatayo: -

“Maana sikusema na baba zako, wala sikuwaamuru siku ile nilipowatoa katika nchi ya Misri, juu ya sadaka za kuteketezwa au dhabihu; lakini niliwaamuru jambo hili, nikisema, Tiini sauti yangu, nami nitakuwa Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu; na mtembee katika njia zote ambazo nimewaamuru, mpate kuwa heri ” (Yer 7:22, 23).

Na hii hakika imethibitishwa katika maneno yafuatayo: “Bwana Mungu wa Israeli asema hivi: Amelaaniwa mtu yule ambaye hatatii maneno ya agano hili, niliyowaamuru baba zenu siku ile nilipowatoa katika nchi ya Misri, kutoka tanuru ya chuma, akisema, Tiini sauti yangu, na myafanye, kama hayo yote nikuamuruyo; nanyi mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu ”(Yer. 11:3, 4).

Angalia kwa uangalifu kila moja ya taarifa hizi tatu za agano, na uone jinsi ahadi zinavyofuatana. Wa kwanza anakimbia, kwa upande wa Bwana: “IKIWA mtatii sauti yangu kweli, na kushika agano langu, BASI. . . mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani na taifa takatifu, ”n.k. Kwa hii ahadi za Bwana hazingeweza kuingia hadi watimize ahadi zao; kwa maana agano linaanza na “ikiwa.” “UKITAKA” fanya hivyo na hivyo, “BASI” ndivyo na hivyo.

Huu ndio utaratibu pia katika taarifa ya pili, “Tiini sauti yangu nami nitakuwa Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu.” Kulingana na makubaliano haya, hakupaswa kuwa Mungu wao, au wao watu wake, mpaka watakapokuwa wamefanya yale waliyoahidi; mpaka watakapotii sauti yake, kama walivyoahidi.

Tamko la tatu linasimama sawa: “Tiini sauti yangu na muifanye, kulingana na yote ninayowaamuru: HIVYO mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu.” Hii inafanya iwe wazi kabisa, sio tu kwamba hakuna sehemu ya Bwana inayoweza kuingia mpaka wafanye kile walichoahidi; lakini kwamba sehemu ya Bwana ilikuwa iingie KWA KUFANYA kwa kile walichoahidi. “Tii sauti yangu,” “na ufanye;” “KWA hivyo [kwa njia hii, kwa njia hii] mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu.”

Kwa kuwa, basi, katika agano hili sehemu ya Bwana, kile Bwana angeweza kufanya, ahadi za Bwana, zingeweza kuja kwa njia ya pili kama matokeo ya watu kufanya kile walichoahidi, ni wazi kabisa kwamba agano lilikaa, lilikuwa limewekwa, tu juu ya ahadi za watu.

Je! Ahadi hizi za watu zilikuwa na thamani gani? Walikuwa wameahidi nini? Walikuwa wameahidi kutii sauti ya Bwana kweli. Walikuwa wameahidi kutii sheria yake, - kushika Amri Kumi, kweli.

Lakini hali yao ilikuwa nini walipotoa ahadi hizi? —Ililingana na hali ya Ishmaeli katika familia ya Ibrahimu. Walilingana na Ishmaeli: walikuwa wamezaliwa kwa mwili tu, na walijua tu kuzaliwa kwa mwili, na kwa hivyo walikuwa na akili tu ya mwili. Lakini “kutia akili mambo ya mwili ni uadui na Mungu; kwa maana haitii sheria ya Mungu, wala matendo hayawezi.” “Wale walio katika mwili hawawezi kumpendeza Mungu.”

Hii ikiwa ni hali yao, ni nini inaweza kuwa na thamani ya ahadi zozote ambazo wanaweza kutoa ili kushika Amri Kumi kweli? - Ahadi yoyote au ahadi zote kama hizo haziwezi kuwa na thamani yoyote.

Kwa hivyo, katika agano hilo, watu waliahidi kufanya kitu ambacho haiwezekani kwao kufanya. Na kwa kuwa Bwana, na ahadi zake, hangeweza, katika agano hilo, kuingia mpaka watimize ahadi zao; mpaka watakapokuwa wamefanya kile walikubaliana, ni hakika kwamba, kwa madhumuni yoyote ya kweli ambayo watu waligundua, au kubuni, agano hilo halikuwa na maana yoyote, kwa sababu ahadi ambazo zilitegemea hazikuwa na thamani yoyote.

Kwa asili ya vitu agano hilo linaweza tu kuwa jinsia ya utumwa; kwa sababu watu ambao ilitegemea ahadi zao walikuwa tayari tayari chini ya utumwa wa mwili, utumwa wa dhambi; na badala ya kuzishika amri za Mungu kweli, wangezivunja. Na sio tu kwamba watavunja amri, ambazo walikuwa wameahidi kutovunja, lakini bila shaka wangevunja ahadi ambazo walikuwa wamefanya kutovunja amri. Hii ni kwa sababu tu walikuwa katika hali ambayo hawakuwa chini ya sheria ya Mungu na hawangeweza.

Na hii ilionyeshwa mara moja. Kwa maana, wakati Musa alipokwenda mlimani, kupokea nakala ya sheria, ambayo walikuwa wameahidi “kutii kweli,” alikuwa amekwenda lakini siku arobaini wakati waliposema: “Amka, ututengenezee miungu, ambayo itaenda mbele yetu; kwa maana huyu Musa, yule mtu aliyetuleta kutoka nchi ya Misri, hatujui yaliyompata” (Kut. 32:1). Nao wakajifanyia ndama wa dhahabu - mungu wa Misri - na kuiabudu, kwa mfano wa Misri; ambayo inaonyesha kwamba, moyoni, walikuwa bado katika utumwa wa Misri, na kweli walikuwa kama Ishmaeli, mwana wa Hajiri Mmisri, “aliyezaliwa kwa jinsi ya mwili.”

Na ingawa haya yote yameandikwa kwa uelewa wa watu wote ambao wangekuja baadaye, na kwa mawaidha yetu “ambao mwisho wa ulimwengu umefikia,” ni ukweli

wa pekee kwamba hata leo kuna watu ambao, wakijua tu kuzaliwa wa mwili, akiwa hajazaliwa mara ya pili, hajui kuzaliwa kwa Roho, lakini ataingia katika agano kama hilo; na nitaisaini, kutii amri zote za Mungu kweli. Lakini shida na haya ni shida tu iliyokuwa na watu huko Sinai, kama ilivyo shida kila wakati na watu huko Sinai: “Hawakuwa na dhana halisi ya utakatifu wa Mungu; ya dhambi kubwa ya mioyo yao... Kwa kuhisi kwamba walikuwa na uwezo wa kuanzisha haki yao wenyewe, WALITAMKA: “Yote ambayo Bwana amesema tutafanya na kutii.”

Kwa kweli maswali yanaibuka hapa, “Kwa nini basi, waliruhusiwa na Bwana kuingia katika agano kama hilo? Kwa nini Bwana alifanya agano kama hilo nao?” Jibu la maswali haya litapewa wiki ijayo.

7. Agano la Kale Laongoza Jipya - Wagalatia 4:21-31

Review and Herald - Julai 17, 1900

“Niambieni, ninyi mnaopenda kuwa chini ya sheria, je! Hamuisikii sheria? Kwa maana imeandikwa ya kuwa Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini huyo wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo hayo ni mfano; kwa maana haya ndiyo maagano mawili; moja kutoka Mlima Sinai, ambalo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri. Maana Hajiri huyu ni Mlima Sinai ulioko Uarabuni, na anaujibu Yerusalemu, ambao uko sasa, naye yuko kifungoni na watoto wake. Lakini Yerusalemu iliyo juu ni huru, ndiye mama yetu sisi sote. Kwa maana imeandikwa, Furahi, wewe uliye tasa usiyezaa; paza kelele, wewe usiyepata uchungu; kwa maana aliyeachwa ana watoto wengi kuliko yeye aliye na mume. Basi, ndugu, kama vile Isaka alivyo, sisi tu watoto wa ahadi. Lakini kama wakati ule yule aliyezaliwa kwa jinsi ya mwili alimwudhi yule aliyezaliwa kwa njia ya Roho, ndivyo ilivyo hata sasa. Lakini, Maandiko Matakatiifu yasemaje? Mfukuze huyo mjakazi na mtoto wake, kwa maana mtoto wa mjakazi hatarithi pamoja na mtoto wa mwanamke huru. Basi, ndugu, sisi si watoto wa yule mjakazi, bali wa walio huru” (Wagal. 4:21-31).

Agano la kwanza lilikuwa na makosa. Ilikuwa na makosa katika ahadi; kwa sababu lilitegemea hasa ahadi za watu ambazo watu waliahidi kitu ambacho hakiwezekani kwao kufanya.

Kwa nini, basi, waliruhusiwa na Bwana kuingia katika agano kama hilo? Je! Hakujua kuwa watu hawawezi kufanya kile walichoahidi? —Kuhakikisha, alifanya hivyo.

Lakini watu hawakujua. “Waliishi [Misri] katikati ya ibada ya sanamu na ufisadi, hawakuwa na dhana halisi ya utakatifu wa Mungu; ya dhambi kubwa ya mioyo yao; kutokuwa na uwezo kabisa kwao, kutoa utii kwa sheria ya Mungu; na hitaji lao la Mwokozi. YOTE HAYA LAZIMA wafundishwe. Mungu aliwaleta Sinai; alidhihirisha utukufu wake; aliwapa sheria yake, na ahadi ya baraka kubwa kwa sharti la utii. Watu hawakugundua dhambi ya mioyo yao wenyewe, na kwamba bila Kristo haiwezekani kwao kushika sheria ya Mungu; na waliingia agano na Mungu kwa urahisi. Kwa kuhisi kwamba walikuwa na uwezo wa kuanzisha haki yao wenyewe, walisema, ‘Yote ambayo Bwana amesema tutafanya, na kutii.’”

Kwa kuwa watu hawakujua mambo haya muhimu kuhusu wao wenyewe; - “kutokuwa na uwezo kabisa, nk; - kwa kuwa hawangemwamini Mungu, ili waweze kujua; - na kwa kuwa “haya yote lazima wafundishwe,” - njia pekee ya uhakika ambayo wangesababishwa kujifunza hii ambayo hawakujua ni kuwafanya wajaribu, na

washindwe; na kwa hivyo jifunze kwa uzoefu kwamba wao wenyewe hawangeweza kuanzisha haki yao kama haki ya Mungu. Halafu wangekuwa tayari kukubali kwa imani haki ya Mungu, ambayo imewekwa kwa imani.

Hii yote iko wazi kabisa kutokana na hali ya kesi hiyo.

Kama tulivyoona katika utafiti wa zamani, kabla ya kuondoka Misri Bwana alikuwa amesema: “Nitawachukua kuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu; nanyi mtajua ya kuwa mimi ndimi Bwana Mungu wenu” (Kut. 6:7). Sasa haiko wazi kabisa kwamba ikiwa wangeamini haya, wangejua kuwa alikuwa tayari Bwana Mungu wao, na wasingehitaji kuingia katika biashara hii ili kumfanya Bwana awe Mungu wao, na kujifanya watu wake.

Ikiwa wangeamini, kwa neno lake mwenyewe, kwamba tayari alikuwa Mungu wao, na kwa hivyo walikuwa tayari watu wake; na ikiwa wangejua kuwa alikuwa tayari Bwana Mungu wao (Kut. 6:7), je! wangehitaji kuahidi kwamba watazingatia sheria yake “kweli” ili wawe watu wake, naye awe Mungu wao? Ni wazi, hapana.

Ikiwa wangeamini kwamba Bwana “atawapa” kama urithi “urithi ambao alikuwa ameapa kumpa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo (Kut. 6:8), je! Kungeweza kupatikana yoyote mahali pa kujadiliana ambayo wangeweza kuingia, na kulingana na ambayo wangeweza, kwa kazi, kupata urithi huo? Ni wazi, hapana.

Kwa maneno mengine: Ikiwa wangempokea Mungu, kwa imani, katika mambo haya ambayo alikuwa amewaahidi kabla ya kuondoka Misri, je! Wangehitajika kuchukua ushindi kwake katika mambo hayo, kwa matendo yao wenyewe? Ni wazi, hapana.

Kwa maneno mengine: Ikiwa wangejua, na walikuwa ndani ya agano la Mungu na Ibrahimu, agano la milele, je! Wangehitaji kujua, au kuingia, agano lingine huko Sinai, ambalo kwa kweli lilikuwa lao tu, kwa sababu ilitegemea ahadi zao tu? Ni wazi, hapana.

Kufuatia mawazo hayo kwa asili yake katika sambamba, katika mistari hii katika Wagalatia, swali linalofanana ni, -

Ikiwa Sarai na Abramu wangeamini ahadi ya Mungu na wangeshikilia tu hiyo, je, Ishmaeli angeweza kupata nafasi katika familia ya Ibrahimu? Je! Ibrahimu angezaliwa wana wawili? Ni wazi, hapana.

Kwa wazi, basi, hakukuwa na haja yoyote ya Abrahamu kuwa na zaidi ya mtoto mmoja, mwana ambaye Mungu alikuwa ameahidi. Hata hivyo, “hawa ndio maagano mawili; moja kutoka Mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri.”

Na vile vile hakukuwa na haja yoyote ya kuwa na Ibrahimu ila mtoto mmoja tu, - mwana ambaye Mungu alikuwa ameahidi, - kwa hivyo hakukuwa na haja ya Israeli kuwa nayo ila agano moja - agano la Mungu na Ibrahimu - agano la milele.

Kama vile hakukuwa na haja ya wana hawa wawili, kwa hivyo hakukuwa na haja ya maagano mawili.

Na kama, kwa kutokuamini na kutomwamini Mungu, Hajiri na Ishmaeli waliletwa upande; kwa hivyo, kwa kutokuamini na kutomwamini Mungu, agano huko Sinai lililetwa upande.

Na kama Hajiri na Ishmaeli hawakuwahi kutambuliwa hata kidogo katika ahadi ambayo Mungu alifanya kumpa Ibrahimu mwana, kwa hivyo agano huko Sinai halikuwahi kutambuliwa kabisa katika ahadi ya Mungu ya wokovu kwa wanadamu.

Kama vile Hajiri na Ishmaeli walilazimika kutupwa nje, na wote waliowaingiza walilazimika kukataliwa kabisa, ili mwana ambaye Mungu alikuwa ameahidi apate mahali pake; kwa hivyo agano la Sinai lililazimika kutupwa nje, na wale wote walioliingiza walilazimika kukataliwa kabisa, kwa upande wa watu, ambao ahadi zao ndizo pekee zilitegemea ahadi hiyo, ili agano la asili la Mungu — agano na Ibrahimu Agano la milele — linapaswa kuwa na mahali pake, katika maisha na wokovu wa wanadamu.

Walakini, kama shida na kutofaulu kwa Sarai na Abramu katika mpango uliomleta Hajiri na Ishmaeli, zilisaidia sana kuwaleta mwisho ambapo waliamini kabisa ahadi ya Mungu peke yake; kwa hivyo shida na kutofaulu vibaya kwa Israeli katika agano la kwanza kuliwafikisha mahali ambapo walithamini, na kuamini kabisa agano la Mungu la asili, agano na Abrahamu, agano lake la milele, ambalo alikuwa amewapa hapo awali waliondoka Misri kabisa.

Kwa maana, kama tulivyoona, Israeli walivunja sheria ya Mungu na agano lao la kutovunja. Na Musa aliposhuka kutoka mlimani, akiwa na vibao vya sheria ambayo walikuwa wamepatana kutii “kweli”, na kuona kile walichokuwa wamefanya, “alivitupa vile vibao kutoka mikononi mwake, na kuvivunja chini ya mlima”

Kut. 32:19),“ hivyo kuashiria kwamba kwa vile walivunja agano lao na Mungu, vivyo hivyo Mungu alikuwa amevunja agano lake nao ”(Patriarchs and Prophets, ukurasa 320).

Kwa hivyo walijikuta wamekwama, na wanyonge kabisa, na rasilimali zao zote zimechoka kabisa. Kwa maana “hawangeweza kutumaini upendeleo wa Mungu kupitia agano ambalo walikuwa wamevunja; na sasa, wakiona dhambi yao na hitaji lao la msamaha, waliletwa kuhisi hitaji lao la Mwokozi lililofunuliwa katika agano la Ibrahimu, na kufunikwa katika dhabihu za dhabihu. Sasa walikuwa wamejiandaa kuthamini baraka za agano jipya” (Id. Ukurasa wa 372).

Kwa hivyo agano kutoka Sinai liliwaleta kwenye agano na Ibrahimu. Wa kwanza aliwaleta kwenye agano la pili. Agano la kale liliwaleta kwenye agano jipya. Na kwa hivyo sheria, ambayo ilikuwa msingi wa agano hilo, sheria iliyovunjika, ilikuwa mwalimu wa shule kuwaleta kwa Kristo, ili wahesabiwe haki kwa imani.

Tafadhali pitia utafiti huu kwa karibu na kwa uangalifu; kwani, katika masomo yanayofuata, tunapita kutoka kwa agano jipya.

8. Maagano Yanayotofautishwa - Wagalatia 4:21-24, 28

Review and Herald, Julai 24, 1900

“Niambieni, ninyi mnaopenda kuwa chini ya sheria, je! Hamuisikii sheria? Kwa maana imeandikwa ya kuwa Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini huyo wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo hayo ni mfano; maana hawa ndio maagano mawili. . . Sasa sisi, ndugu, kama Isaka alivyokuwa, tu watoto wa ahadi” (Wagal. 4:21-24, 28).

Kama Ishmaeli alizaliwa kabisa wa mwili, bila ahadi yoyote ya Mungu, lakini kutokana na kutokuamini na kutokuamini ahadi ya Mungu, ndivyo ilivyokuwa pia agano la kwanza — agano kutoka Sinai.

Kama vile Isaka alizaliwa kabisa kwa ahadi ya Mungu, haswa kutokana na kutegemea ahadi hiyo, ndivyo ilivyo agano jipya - agano la milele.

Agano la kwanza lilitegemea ahadi za watu, na lilitegemea juhudi za watu tu. Agano la pili lina ahadi ya Mungu tu, na inategemea nguvu na kazi ya Mungu.

Agano la kwanza linaendesha: “Ikiwa wewe utataka” fanya hivyo na hivyo. Agano jipya halina “ikiwa” au yoyote ya watu, lakini ni kufanya Bwana kabisa. Waangalie wanaposimama pamoja: -

Agano la Kale

“Ikiwa mtaitii sauti yangu kweli, na kulishika agano langu, ndipo mtakuwa hazina ya kipekee kwangu kuliko watu wote; kwa maana dunia yote ni yangu; nanyi mtakuwa ufalme wa makuhani kwangu, na taifa takatifu. ” “Teini sauti yangu, nami nitakuwa Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu.” “Tiini sauti yangu, na muifanye, sawasawa na yote ninayowaamuru: HIVYO mtakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu” (Kut. 19:5, 6; Yer. 7:23; 11:4) .

Agano Jipya

“Nitaweka sheria zangu akilini mwao, na kuziandika mioyoni mwao; nami nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu, wala hawatafundisha kila mtu jirani yake, na kila mtu ndugu yake. akisema, Mjue Bwana, kwa maana wote watanijua, tangu mdogo hata mkubwa. Kwa maana nitawasamehe uovu wao, wala dhambi zao sitazikumbuka tena”(Waebr. 8:10-12).

Wacha tusome agano jipya, tukianza na “Ikiwa mtataka,” nk. “Ikiwa mtaweka sheria zangu akilini mwenu, na kuziandika moyoni mwenu, ndipo nitakuwa Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu .” “Weka sheria zangu akilini mwenu, na kuziandika moyoni mwenu, ili mimi niwe Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu.”

Ikiwa agano jipya lilisoma hivi, ni watu wangapi wangeweza kuwa watu wa Bwana? Na anaweza kuwa Mungu wao kati ya watu wangapi? —Hakuna hata kidogo; kwa sababu hakuna mtu anayeweza kuandika sheria ya Mungu moyoni mwake; hakuna mtu anayeweza kuweka sheria ya Mungu akilini mwake; kwani “nia ya mwili ni uadui dhidi ya Mungu, kwa maana haiitii sheria ya Mungu, wala haiwezi kuitii.” Hakuna chochote kinachopungukiwa na nguvu ya Mungu peke yake, kupitia Roho wa milele, kinachoweza kuweka sheria ya Mungu katika akili ya mtu yeyote, au kuiandika moyoni mwake.

Walakini, kufanya hivi tu, ilikuwa vile watu wa Israeli walikubali kufanya huko Sinai, katika agano la zamani. Kwa maana walikubaliana kushika sheria ya Mungu “kweli,” ambayo hakuna mtu anayeweza kufanya bila sheria hiyo kuweka akilini mwake, na kuandikwa moyoni mwake. Walikubaliana kushika sheria ya Mungu “kweli”, ILI, ili, waweze kuwa watu wake, na yeye awe Mungu wao. Makubaliano yao, kwa hivyo, yalikuwa wazi kwamba wao wenyewe wataweka sheria ya Mungu akilini mwao, na kuiandika moyoni mwao; na hii wakati, bado, walijua tu kuzaliwa kwa mwili; wakati, bado, walikuwa na nia ya mwili tu, ambayo “ni uadui dhidi ya Mungu, kwa maana haiitii sheria ya Mungu, wala haiwezi.”

Kwa hivyo ilikuwa kwa juhudi zao wenyewe kwamba walipaswa kuwa waadilifu; na kwa haki hii walipaswa kujifanya watu wa Mungu, na kumshinda awe Mungu wao.

Kwa hivyo agano hilo lilikuwa mojawapo ya kazi; ya haki kwa matendo; ya kupata kibali cha Mungu kwa matendo; ya wokovu kwa matendo.

Ilikuwa ni agano ambalo, kwa sababu ya kazi zao, thawabu haikuchukuliwa kuwa ya neema, lakini ya deni.

Lilikuwa ni agano ambalo hakukuwa na kitu kama msamaha wa dhambi: kilikuwa cha utumwa, na kilikuwa kijinsia tu kwa utumwa.

Na hii ndiyo sababu agano hilo linaletwa katika barua hii ya maagizo kwa Wagalatia. Wagalatia walikuwa wakitafuta haki kwa matendo, kwa juhudi zao wenyewe. Walikuwa wakitafuta “kufanywa wakamilifu na mwili.” Lakini kila Mkristo anatafuta haki, au kuwa mkamilifu, kwa njia hiyo, ameanguka kutoka kwa neema. Kwa kweli ameacha neema; kwa sababu “kwake yeye afanyaye kazi ujira hauhesabiwi kuwa

neema, bali deni.” Na “ikiwa ni ya matendo, basi hiyo sio neema tena” (Warum. 4:4; 11:6).

Huu ndio msimamo na hali ya “Mafarisayo, walioamini,” ambao walikuwa wamewapotosha Wagalatia. Katika mfumo wa haki kwa matendo, na kwa kutafuta kufanywa wakamilifu na mwili, Mafarisayo walioamini walikuwa wamegeuza kila kitu ambacho Mungu alikuwa amewapa kuwaokoa kutoka kwenye utumwa wa haki ya kibinafsi na kazi za mwili; na hata wangeweza kupotosha mfumo huo wa uwongo injili yenyewe ya Kristo mwenyewe.

Kwa upande mwingine, agano jipya ni la neema kabisa, na ni kazi ya Mungu kwa neema.

Ni agano ambamo kazi hiyo ni kazi ya Mungu tu, na haki ni haki ya Mungu.

Ni agano ambamo kila mtu anayeishiriki amezaliwa kwa Roho, na ambaye anapokea nia mpya na moyo mpya, ambayo sheria ya Mungu imewekwa ndani ya akili hiyo, na sheria hiyo imeandikwa juu ya moyo gani. ya Mungu aliye hai.

Ni agano ambalo, kwa nguvu ya uumbaji ya ahadi ya Mungu, kila mtu anayetii ahadi hiyo ameumbwa mtoto wa Mungu. “Kwa maana sisi tu kazi yake, tuliumbwa katika Kristo Yesu kwa matendo mema, ambayo Mungu alikwisha kutanguliza ili tuenende nayo” (Waefe. 2:10)

Ni agano ambalo, kwa sababu tu ya huruma ya Mungu, na kwa ahadi yake, kunapatikana msamaha wa dhambi, kamili na bure: dhambi na maovu hayatakumbukwa tena milele.

Ni agano ambalo kwa kweli msamaha lazima upatikane kwa dhambi za watu hata chini ya agano la kwanza. Kwa maana “yeye [Kristo] ndiye mpatanishi wa agano jipya, ili kwa njia ya kifo, kwa ukombozi wa makosa yaliyokuwa chini ya agano la kwanza, wale walioitwa wapate ahadi ya urithi wa milele” (Waebr. 9 :15).

Kumbuka, tena, kwamba katika agano jipya hakuna kutajwa kwa kufanya yoyote kwa upande wa watu. Kufanya yote ni ya Mungu: “Nitaweka sheria zangu akilini mwao, na kuziandika mioyoni mwao.” “Nitakuwa Mungu kwao.” “Nitawasamehe uovu wao, na dhambi zao sitazikumbuka tena” (Waebr. 8:12).

Katika agano jipya ni Mungu ambaye ndiye mfanyakazi. “Kwa maana ndiye Mungu atendaye kazi ndani yenu, kutaka na kutenda kwa mapenzi yake mema” (Flp. 2:13). Ni kwa “damu ya agano la milele,” kwamba “Mungu wa amani” hukufanya “mkamilike

katika kila kazi njema ya kufanya mapenzi yake, akifanya ndani yenu yale yanayopendeza machoni pake kupitia Yesu Kristo.” ni nani “dhamana” ya “agano hili bora” (Waebr. 13:20, 21; 7:22).

Njia pekee ambayo watu huingia katika agano hili ni ya kupita tu: lazima watii wenyewe kwa haki ya Mungu. (Warum. 10:3). Wao “hujitolea” kwa Mungu na “viungo vyao kama vyombo vya haki kwa Mungu” (Warum. 6:13).

Kwa hivyo, kila mtu anayeshiriki agano hili kwa njia yoyote ile, anashiriki nalo kwa ahadi ya Mungu; na hivyo inakuwa, “kama Isaka alivyokuwa,” mtoto wa ahadi.

Hakuna njia nyingine ya kushiriki mshirika wa agano jipya isipokuwa kwa ahadi ya Mungu: kwa maana hakuna kitu katika agano ila ahadi za wazi za Mungu. Hakuna njia ya kuwa mtoto wa Mungu, lakini kwa ahadi ya Mungu: ahadi hiyo inakubaliwa kwa imani. Dhambi zetu zimesamehewa, udhalimu wetu umesamehewa, kwa sababu Mungu anasema hivyo, na kwa neno la ahadi hiyo tunajua. Yeye anayekubali na kutegemea tu ahadi ya Mungu ni wa watu wa Mungu kwa sababu Mungu amesema hivyo. Mungu ni Mungu wake, kwa sababu Mungu amesema hivyo. Sheria ya Mungu iko katika mawazo yake, na imeandikwa moyoni mwake, kwa sababu Mungu ameahidi kwamba ataiweka akilini mwake na kuiandika moyoni mwake; na amejisalimisha kwa Mungu ili ifanywe na Mungu. Na akijitiisha chini ya haki ya Mungu, anakaa salama katika ahadi ya Mungu katika Kristo, ambaye ndiye mpatanishi na mdhamini wa agano jipya. Na “hii ndiyo kazi ya Mungu, kwamba mwamini yeye aliyemtuma” (Yohana 6:29).

Agano la kale lilikuwa na ahadi za matendo na kazi za watu wanaojua tu kuzaliwa na akili ya mwili. Agano jipya lina milele na ahadi na matendo ya haki ya Mungu kwa wale ambao wanajua kuzaliwa kwa Roho kwa ahadi ya Mungu.

9. Mwenyewe au Kristo? - Wagalatia 4:21-31; 5:1

Review and Herald, Julai 31, 1900

“Niambieni, ninyi mnaopenda kuwa chini ya sheria, je! Hamuisikii sheria? Kwa maana imeandikwa ya kuwa Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini huyo wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo hayo ni mfano; kwa maana hawa ndio maagano mawili; moja kutoka Mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri. Maana Hajiri huyu ni Mlima Sinai ulioko Uarabuni, na anaujibu Yerusalemu, ambao uko sasa, naye yuko kifungoni na watoto wake. Lakini Yerusalemu iliyo juu ni huru, ndiye mama yetu sisi sote. Kwa maana imeandikwa, Furahi, wewe uliye tasa usiyezaa; kwa maana aliyeachwa ana watoto wengi zaidi kuliko yule aliye na mume. Basi, ndugu, kama Isaka alivyo, sisi tu watoto wa ahadi. Lakini kama wakati ule yule aliyezaliwa kwa jinsi ya mwili alimwudhi yule aliyezaliwa kwa njia ya Roho, ndivyo ilivyo hata sasa. Lakini, Maandiko Matakatifu yasemaje? Mfukuze huyo mjakazi na mtoto wake, kwa maana mtoto wa mjakazi hatarithi pamoja na mtoto wa mwanamke huru. Ndugu, basi, sisi si watoto wa mjakazi, bali wa walio huru. Basi simameni imara katika uhuru ambao Kristo ametufungulia sisi, wala msifungwe tena na nira ya utumwa” (Wagal. 4:21-31; 5:1).

Agano la kwanza lilitengea ahadi za watu, ambao walijua tu kuzaliwa kwa mwili. Ahadi hizi zilikuwa kwamba wangezishika Amri Kumi “kweli”. Lakini, wakijua tu kuzaliwa kwa mwili, wakati huo walikuwa wahalifu wa sheria ya Mungu, na kwa hivyo walikuwa katika kifungo cha dhambi. Na kujua tu kuzaliwa kwa mwili, na kuwa na nia tu ya mwili, ahadi yao ya kutii sheria ya Mungu “kweli”, haikuwa na maana, kwa sababu “kuiweka nia ya mwili ni uadui dhidi ya Mungu; kwa maana haitii kwa sheria ya Mungu, wala haiwezi” (Warum. 8:7).

Ikiwa hawangeahidi kabisa kutii sheria, wangeivunja; kwa sababu walijua tu kuzaliwa kwa mwili, na “wale walio katika mwili hawawezi kumpendeza Mungu.” Kwa hivyo, bila ahadi yoyote ya kushika sheria, bila kuzaliwa upya, wangeendelea katika utumwa wa dhambi. Na walipoahidi kushika sheria “kweli”, na kisha wakavunja ahadi zao (ambazo, wakiwa na akili tu ya mwili, ilikuwa inaepukika kwamba wangefanya), hii iliwaleta ndani zaidi katika utumwa, kwa sababu “kuapa nadhiri kwa Bwana, “na kisha” uchelevu kuilipa, “ni” dhambi ndani yako “(Kumb. 23:21).

Kwa hivyo, agano hilo lililoingiliwa na wale ambao walikuwa tayari wako utumwani, na kuwa agano ambalo, kwa maneno yake, lilizaa utumwa, lilikuwa tu agano la utumwa — agano ambalo kwao juhudi zao za kujikomboa kutoka utumwani ambamo

walikuwa tayari, waliwaingiza tu ndani ya utumwa, utumwa wa dhambi, utumwa wa kazi zao na ahadi zilizovunjika, ambazo zilikuwa dhambi tu.

Kwa hivyo, yote yaliyoonekana, au yanayoweza kuonekana, katika agano la kwanza ilikuwa, na ndiyo sheria iliyovunjika. Na kwamba hii iwe wazi milele kuwa hakuna mtu anayeweza kukosa kuiona, Musa aliposhuka kutoka mlimani na kuona ibada yao ya sanamu, yeye, akiwa na mbao za sheria ya Mungu mikononi mwake, “akatupa meza nje ya nyumba yake.” mikono, ukaivunja chini ya mlima” (Kut. 32:19).

Mara ya kwanza walikuwa wavunjaji wa sheria. Waliahidi kamwe kuvunja sheria. Walivunja tena sheria na ahadi yao ya kutovunja. Na wakati, kwa hivyo, kwa sababu ya hii, Musa akatupa kutoka kwa mikono yake mbao za sheria ya Mungu, na kuzivunja, hii ilikuwa kuwapa, na kwa watu wote milele, somo la kimungu, katika agano la kwanza, katika juhudi zao zote za kujihesabia haki, na katika ahadi zao zote za kutovunja sheria, hakuna mtu anayeweza kuona chochote isipokuwa SHERIA ILIYOVUNJWA.

Lakini, wakati huo na hapo palikuwa na agano la Ibrahimu, agano la imani, agano la milele la Mungu, kuwaokoa kutoka utumwani na nira ya utumwa iliyokuwa juu yao kwa sababu ya agano la kazi, ya kutokuamini, ambayo walikuwa nayo aliingia. “Hawangeweza kutumaini upendeleo wa Mungu kupitia agano ambalo walikuwa wamevunja” - kupitia agano ambalo hakuna kitu kingeweza kuonekana isipokuwa sheria iliyovunjika ya Mungu. “Na sasa, kwa kuona dhambi yao na hitaji lao la msamaha, waliletwa kuhisi hitaji lao la Mwokozi, aliyefunuliwa katika agano la Ibrahimu na kufunikwa katika dhabihu za dhabihu.”

Ilikuwa ni agano na Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, ambalo Musa alimsihi kwa Mungu, kwa rehema kwa watu wanaoabudu ndama wa dhahabu chini ya mlima, wakati bado alikuwa mlimani, kabla hajashuka mara ya kwanza. Angalia: katika Kut. 32:1-6 imepewa akaunti ya watu kutengeneza ndama wa dhahabu na kuiabudu. Katika fungu la saba “Bwana akamwambia Musa, Nenda, shuka; kwa kuwa watu wako, uliowatoa katika nchi ya Misri, wamejiharibu; wamegeuka upesi kutoka katika njia ile niliyowaamuru; wamejifanyia ndama wa kuyeyuka, na wameiabudu. . . basi sasa niache, ili hasira yangu iwake juu yao, na niwaangamize” (Kut. 32:7-10).

“Musa akamsihi Bwana, Mungu wake, akasema, Bwana, kwa nini hasira yako imewaka juu ya watu wako, uliowatoa katika nchi ya Misri kwa nguvu kubwa, na kwa mkono wenye nguvu? . . . Geuka kutoka kwenye ghadhabu yako kali, na utubu ubaya huu juu ya watu wako. Kumbuka Ibrahimu, Isaka, na Israeli, watumishi wako, ambao uliapa kwa nafsi yako, ukawaambia, Nitaongeza uzao wako kama nyota za mbinguni,

na nchi hii yote niliyozungumza nitaipa uzao wako... nao watairithi milele. Bwana akajuta juu ya mabaya aliyodhani kuwafanyia watu wake.” (Kut. 32:11-14).

Kwa hivyo ilikuwa agano la Ibrahimu, agano la milele la Mungu ambalo liliokoa watu kutoka utumwani na laana ya dhambi zao, katika agano la kwanza. Na ndivyo ilivyo milele. (Waebr. 9:15.)

Ndipo Musa akashuka mlimani, na vibao vya sheria mikononi mwake, akatupa nje ya mikono yake mbao za sheria, akazivunja, kwa hivyo “kuashiria kwamba kama walivyovunja agano lao na Mungu, ndivyo Mungu alivyokuwa alivunja agano lake nao; ” na kuashiria kwamba katika agano hilo hakukuwa na kitu cha kuonekana isipokuwa sheria iliyovunjika; na kwamba “hawangeweza kutarajia upendeleo wa Mungu kupitia agano ambalo walikuwa wamevunja.” Na “sasa, walipoona dhambi yao na hitaji lao la msamaha, waliletwa kuhisi hitaji lao la Mwokozi aliyefunuliwa katika agano la Ibrahimu, na kufunikwa katika dhabihu za dhabihu. Sasa kwa imani na upendo walikuwa wamefungwa kwa Mungu kama mkombozi wao kutoka kwa utumwa wa dhambi. Sasa walikuwa wamejiandaa kuthamini baraka za agano jipya” (Patriarchs and Prophets, uk. 373).

Kwa hivyo agano kutoka Sinai liliwaleta kwenye agano na Ibrahimu. Agano la kwanza liliwaleta kwenye agano la pili. Agano la kale liliwaleta kwenye agano jipya. Na kwa hivyo sheria, ambayo ilikuwa msingi wa agano hilo, sheria iliyovunjika, ilikuwa mwalimu wa shule kuwaleta kwa Kristo, ili wahesabiwe haki kwa imani.

Kwa hivyo “Bwana akamwambia Musa, chonga mbao mbili za mawe kama ile ya kwanza, nami nitaandika juu ya meza hiyo maneno yaliyokuwa katika mbao za kwanza, ambazo umezivunja” (Kut. 34:1). Na, asema Musa, “Nilitengeneza sanduku la mti wa mshita, nikachonga mbao mbili za mawe kama ile ya kwanza, nikakwea mlimani, nikiwa na zile mbao mbili mkononi mwangu. Akaandika juu ya zile mbao, sawasawa na andiko la kwanza, zile Amri Kumi, ambazo Bwana alinena nanyi mlimani, kati ya moto, siku ya mkutano; nami Bwana akanipa. Nikageuka, nikashuka mlimani, nikaweka zile mbao katika sanduku nililotengeneza; wako hapo kama Bwana alivyoni muru” (Kum. 10:3-5).

Wakati huo kulianzishwa kati ya watu huduma ya mahali patakatifu, na “Mwokozi amefunikwa katika dhabihu za dhabihu;” na pamoja na Kristo, “Mpatanishi wa agano jipya,” “Mpatanishi mmoja kati ya Mungu na wanadamu,” aliyewakilishwa na kuhani mkuu katika huduma yake katika patakatifu. Kule patakatifu walileta, kwa toba na imani, sadaka yao, na kukiri dhambi zao. Damu ya toleo lao ilichukuliwa na kuhani mkuu kwenda patakatifu, upatanisho ulifanywa kwa ajili yao, na dhambi hiyo

ilisamehewa. Na katika Siku kuu ya Upatanisho damu ya sadaka kwa watu wote ilinyunyizwa juu ya kiti cha rehema, na mbele ya kiti cha rehema, kilichokuwa juu ya sanduku, juu ya mbao za sheria.

Kwa hivyo kati ya mwenye dhambi na sheria kulikuwa na dhabihu kila wakati, inayowakilisha Kristo (na ambayo, kwa imani yake, alikuwa Kristo, Dhamana ya “agano bora”), ambayo kwa hiyo ilitewwa mwenye dhambi msamaha wa dhambi, na haki ya Mungu, ambayo ilitosheleza mahitaji yote ya sheria. Na kwa hivyo, kwa njia ya imani katika Kristo, katika agano hili ambalo Kristo ndiye Mpatanishi, na ambaye yeye ni Dhamana yake, inaonekana tu sheria isiyovunjika.

Hiyo ilikuwa, na ndio maana ya kweli ya mpangilio mpya wa mambo huko Sinai, baada ya kuvunja meza, na baada ya kubatilishwa kabisa kwa agano la kwanza. Ilikuwa njia ya imani, njia ya “haki ya Mungu iliyo kwa imani ya Yesu Kristo kwa wote na juu ya wote wanaoamini” (Warum. 3:22).

Lakini, tazama, kwa kutokuamini kwao Israeli baadaye waligeuza hii yote kuwa mfumo wa kazi, haswa kama ilivyokuwa agano la kwanza. Na hizo dhabihu na matoleo, na sherehe zilizounganishwa nazo, zilipewa na Bwana kuwa kielelezo cha imani. Lakini Israeli, kwa kutokuamini kwao, walikosa haya yote, na kuifanya tu mfumo wa kazi, wa sherehe. Badala ya haki kuja kwa imani, na dhabihu na matoleo kuwa ni maonyesho ya imani, walitarajia haki kwa njia ya kujitolea yenyewe, na kwa sababu ya kazi yao nzuri ya kutoa sadaka.

Ndivyo ilivyokuwa wakati wa Kristo duniani, na wakati wa Paulo na Wagalatia. Ndivyo ilivyokuwa kwa “Mafarisayo, walioamini,” ambao walikuwa wamewachanganya Wagalatia na kuwafukuza kutoka kwa haki kwa imani hadi haki kwa kazi na sherehe. Na, kwa hivyo, Paulo aliweza kuandika, na aliandika, “kwamba Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi, na mwingine kwa mwanamke huru. Lakini yule wa mjakazi alizaliwa kwa jinsi ya mwili; lakini huyo wa yule mwanamke huru alikuja kwa ahadi. Mambo hayo ni mfano; kwa maana hawa ndio maagano mawili; moja kutoka Mlima Sinai, ambayo huzaa utumwa, ambaye ni Hajiri. Kwa maana Hajiri huyu ni Mlima Sinai katika Uarabuni, na anajibu Yerusalemu ya sasa, na yuko kifungoni pamoja na watoto wake” (Wagal. 4:22-25).

Kwa hivyo njia ile ile ambayo Mungu alikuwa amewapa kuwakomboa kutoka kwenye utumwa wa agano la zamani wao, kwa kutokuamini, walikuwa wamegeuka kuwa mfumo wa utumwa, ambao ulilingana kabisa na ule utumwa wa agano la zamani. Kwa kweli walikuwa wamepotosha agano jipya kama lilivyoonyeshwa wakati huo, kwa kanuni ya agano la zamani - haki kwa matendo. Hiyo ambayo ilikuwa injili kama

ilivyoonyeshwa katika dhabihu, matoleo, na huduma ya wakati huo, walipotisha utumwa wa haki kwa matendo, na sherehe, haswa kama kati ya Wagalatia “Mafarisayo, walioamini” walikuwa wakipotisha injili kama inavyoonyeshwa katika dhabihu na huduma ya Kristo mwenyewe.

Na vile vile Hajiri na Ishmaeli walitupwa nje, ili agano la Mungu na Ibrahimu lipate kufurahiwa kikamilifu; na kama vile agano la Sinai lililazimika kukataliwa na kutupwa nje, ili baraka za agano la Ibrahimu, agano jipya, zifurahiwe; kwa hivyo wakati Kristo alikuja, na, kwa dhabihu na kujitolea kwake mwenyewe na kwa huduma yake mwenyewe, kuleta utimilifu wa injili, - ili hii ifurahiwe kikamilifu, lazima kukataliwa na kutupiliwa mbali mfumo huo wa sherehe, mfumo huo wa haki kwa matendo, ambayo Israeli ilikuwa imepotosha ambayo kwa wakati wake ilikuwa kweli maonyesho ya injili ya kweli, ya haki kwa imani. “Yerusalemu ambayo sasa ni... yuko kifungoni na watoto wake... Lakini, Maandiko Matakatifu yasemaje? Mfukuze huyo mjakazi na mtoto wake, kwa maana mtoto wa mjakazi hatarithi pamoja na mtoto wa mwanamke huru. “Yerusalemu iliyo juu ni huru, ambaye ndiye mama yetu sisi sote. . . Sasa, sisi, ndugu, kama Isaka alivyokuwa, tu watoto wa ahadi.”

Na kwa hivyo ilitupiliwa mbali kabisa ile kanuni ya sherehe, -kanuni ya utumwa wa haki kwa matendo kwa njia yoyote ile inaweza kujitokeza; na ilianzishwa mahali pake kanuni ya uhuru wa kiungu katika haki kwa imani. “Basi, ndugu, sisi si watoto wa mjakazi, bali wa walio huru.” Na kwa sababu ya hii imesikika kwa watu wote milele kelele ya baraka ya kukusanyika, “Basi simameni imara katika uhuru ambao Kristo ametufanya tuwe huru, wala msifungamanishwe tena na nira ya utumwa” (Wagal. 5:1).

Agano la zamani, agano kutoka Sinai, limefupishwa kwa neno “JITEGEMEE.” Agano jipya, agano la milele, limetajwa kwa neno “KRISTO.”

Agano la zamani ni ubinafsi na haki yake. Agano jipya ni Kristo na haki ya Mungu.

Agano la kale ni nafsi na utumwa wa dhambi na matendo ya sheria. Agano jipya ni Kristo na uhuru wa haki, ambao ni kwa imani.

Agano la zamani-kibinafsi-lazima litupwe nje, na kukataliwa kabisa, ili agano jipya-Kristo-lipate mahali pake na lidhihirishe nguvu yake ya kuokoa, kwani mwana wa mjakazi hawezi kuwa mrithi kamwe na mwana wa huru.

Maagano Mawili Katika Wagalatia

Ilikuwa ni furaha ya ajabu kugundua uhusiano wa Baba na Mwana kama ilivyoelezewa katika 1 Wakor 8:6 ilitoa ufunguo wa kufungua ugumu mwingi wa Maandiko ambao hapo awali ulikuwa umefunikwa na siri au haukujulikana. Kitufe hicho kilichoeleza ni kijitabu *Divine Pattern of Life* kinamfunua Baba kama chanzo cha vitu vyote na Mwana kama mkondo wa haya yote. Uhusiano huu wa chanzo na kituo una saina yake juu ya vitu vingi ambavyo vimeunganishwa pamoja. Mwanamume na mke, Agano la Kale na Jipya, Mahali Patakatifu na Patakatifu Zaidi, Sabato na Sikukuu, Jua na Mwezi, vitu hivi vyote vimepata uwazi zaidi kwa nuru ya Mfano wa Kimungu. Inaleta mantiki kabisa kuwa kujua uhusiano wa Mungu na Mwanawe kungetufungulia ufunguo wa kufungua mafumbo mengi katika Maandiko.

Mnamo mwaka wa 2015 nilitafakari ikiwa maagano mawili yaliyotajwa katika Maandiko yalifanya kazi katika muundo huu wa kimungu ambapo agano moja liliongoza kwa lingine. Kufanya kazi katika mfumo wa kupinga Agano la Kale ambalo linaongoza kwa kifo linawekwa kinyume na Agano Jipya ambalo linaongoza kwa uzima. Mfumo huu unatoa hisia kwamba Agano la Kale ni mbaya na Agano Jipya ni zuri. Ya Kale yanapaswa kuepukwa na Mpya kukumbatiwa. Nilipokuwa nikitafakari mambo haya andiko katika 2 Wakor 3:7 liliangazwa ghafla ambapo Paulo anasema kwamba huduma ya kifo iliyoandikwa na kuchongwa kwenye jiwe ilikuwa ya utukufu. Ikiwa ilikuwa ya utukufu basi lilikuwa jambo zuri. Ikawa dhahiri kwamba ili kuzaliwa mara ya pili ni lazima mtu afe kwanza na azaliwe mara ya pili. Hii inaweka kifo na uzima katika mlolongo ambapo mmoja anamfuata mwenzake. Hii inamaanisha kwamba Agano la Kale ni njia ambayo mtu anapaswa kuingia katika Agano Jipya. Maagano yote mawili kwa kweli hufanya kazi pamoja ambapo moja inakuleta kwa nyingine.

Katika mwaka uliofuata wakati nilikuwa nikifanya mikutano huko Ujerumani Kaskazini nilikuwa nikisoma kitabu *Studies in Galatians* cha A.T. Jones na ndani ya kitabu hiki nimepata uthibitisho ambao nilikuwa nikitafuta.

Kwa hivyo agano kutoka Sinai liliwaleta kwenye agano na Ibrahimu. Wa kwanza aliwaleta kwenye agano la pili. Agano la kale liliwaleta kwenye agano jipya. Na kwa hivyo sheria, ambayo ilikuwa msingi wa agano hilo, sheria iliyovunjika, ilikuwa mwalimu wa shule kuwaleta kwa Kristo, ili wahesabiwe haki kwa imani. KATIKA. Jones RH Julai 17, 1900

Umuhimu wa ukweli huu hauwezi kupitishwa. Ni mchakato wa Agano la Kale unaongoza kwa Agano Jipya ambao husababisha mchakato wa mwalimu wa shule ambao huleta roho kwa Kristo ili wahesabiwe haki kwa imani.